

"Kanadai Magyar Ujság"
együtt a
"KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"

Kanada és az angol birodalom elgátlottabb, vezető magyar kultúrája amely mindenkor igazságot és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kívülről minden befolyás nélkül megvédeni.

Elsőfélével díj egy évre: \$3.00. Az évi díj \$4.00. Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St. WINNIPEG, Man.

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALLETONIA
CHIPPAWA
CROWLAND
FORD CITY
FORT SERR
FORT WILLIAM
GALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
NEW WATERFORD
NAGARA FALLS
OMAHA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
QUERBEK
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SUDBURY
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet és Nyugat

Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BEKEVAR
CANA
CALGARY
COALHURST
LIMONTON
ESTEVAN
HALLMOK
KAPONVÁR
LEASK
LETHBRIDGE
MONTREAL
OTTAWA
PLUNKETT
RAYMOND
SASKATOON
SAXONHILL
SOREL
ST. LASZLO
SZERLYFOLD
SILMAS
TARER
VANCOUVER
WAKAW
WYBURN
WHITEWOOD
YORETON

"Canadian Hungarian News"
Combined with the
"CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL"
An Independent Weekly
Published in the Magyar Language. Circulating in all the Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
Editorial Offices and Printing Plant
375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.
Yearly Subscription \$3.00 Foreign Countries \$4.00

VOL. VIII EVFOLYAM

375 HARGRAVE ST. WINNIPEG, MANITOBA. 1931. OKTÓBER 29 CSÜTÖRTÖK

No. 44 SZAM

THE TRANSYLVANIA OF TO-DAY

The Editor of the "Cleveland Press" received the following interesting letter:

In your paper I have read an article about Hungary and Roumania, signed by a John Brumero. I will tell my own experience. I was born in Transylvania near Klossenburg in a village with entire Roumanian population and came to this country in 1911. Transylvania was under Hungarian rule and we had to learn the Hungarian language, but at home we spoke Roumanian and in our church we heard Roumanian service just like over here. The country people in Europe have different ideas than over here. They believe if a child could read, write and figure that is all they need, but in the big cities we had high schools and universities and anybody who could afford to send their children were welcome.

In 1928 I went home for a visit. Oh, what a great surprise I got, and here is my answer to Brumero. I found our own Roumanians — those who invaded Transylvania — treat those Roumanians who lived there worse than the Magyars ever did. The non-Roumanians and Saxons suffer terrible injustice. It is impossible to write down everything I went through and have seen there. I cut my visit short and returned home to this free country.

My good advice to Brumero is that he should go back to Roumania and stay there and see how he will like the present situation. I really can't see what he is doing over here if everything is so good over there.

In conclusion I want to say this in my return trip. I noticed that in every invaded territory the new powers enforced their laws. In the schools they teach their own language and it is too bad to any one that die-obeys or even protests against it.

Mrs. Hoboda, St. Clair Ave

YOUNG NUN HUNGARY'S GIRL SPRINT ACE

STICKS TO OLD-FASHIONED FEMINE GARB EVEN ON TRACK

POPE PIUS APPROVES

Reprinted from "The Toronto Daily Star"

The state college of physical education in Budapest has among its several hundred students some who come and go in starched linen head-gear and long blue or black cloaks—twenty nuns who are preparing for physical education professorships at the college.

Dr. Ottó Mladányi, dean of the college, recently conducted this correspondent through the gymnasium, training grounds and fields of the college. The nuns could be discerned anywhere, for they run around in long, old-fashioned "gym" suits instead of the shorts and light blouses of the other students. One of the nuns, a woman of about 25, wore a light blue skirt which reached well below the knees, stockings and a black satin blouse with long sleeves and closed at the neck.

"This is Sister Theresa," said the professor, "the best girl sprinter in Hungary. Her 100 meters record, of course, is not official, because she is not permitted to take part in public matches. She is good at javelin throwing, at 100 and 200 meters and at the long jump."

"And did she make her record run in these uncomfortable garments?" he was asked.

"Why, yes. They are not permitted to appear before strangers in any other garb. Wait, I'll call her."

Sister Theresa came. Asked how it is possible that she and her sisters turned to sports, she replied:

"Why, times have changed a lot. It is a pity that we did not know anything about sports up till now... because there is so much beauty and soul refreshing energy in physical culture. Of course I am speaking about athletics. And sport helps us a lot. We feel that we are living creatures and we get stronger this way. We can accomplish our tasks

better if our bodies are in good condition. You know even our holy father, the pope, is in favor of sports. In his youth he was an ardent tourist, walked the Alps..."

INGYEN FUMAGOT OSZTANAK KI SASK.-BAN

A saskatchewan farmerék szorongatott helyzetére való tekintettel a tartományi mezőgazdasági minisztérium 25 akér bevetésére elegendő fűvetmagot oszt szét minden egyes gazdának jövő tavasszal. Az átvett vetőmag-mennyiséget a jövő évi termés után természetesen kell visszacsomagolni. Kérvényeket a fenti ügyben H. S. Vigor, Legislatív, Bldg., Regina címre küldhetnek honfitársaink.

76 csecsemő halt meg oltás következtében

Németország Lübeck városában hónapok óta folyik a per több kórházi orvos ellen, akik 76 csecsemőt oltottak be tüdőbaj elleni szérummal és mind a 76 kisgyermek elhalálozott. A drámai fordulatokban gazdag tárgyaláson Deyke orvostanár arra kérte a bíróságot, hogy engedje el a többi orvos helyett is, mert ő készítette a szérumot, mellyel megakarták menteni a beteg csecsemőket.

OTTAWA—MEXIKÓ: 12 ÓRA

Doolittle kanadai repülő a múlt hét folyamán új rekordot állított fel, amikor három ország fővárosát egy napon látogatta meg. Reggel öt óra előtt néhány perccel indult Ottawából, az ebédet az Egyesült Államok székvárosában, Washingtonban költötte el, vacsorára pedig már mexikói bort ivott a hányatott életű középamerikai köz társaság fővárosában. A kanadai gyártmányú repülőgéppel 255 mérföldes sebességgel száguldott tova és Doolittle pilóta 12 óra 24 perces repülés után érte el célját.

KÜLÖN OSZTALYOZZAK A GARNET BUZAT

Az ottawai parlament legközelebbi ülészakánának egyik legérdekesebb törvényjavaslatának légrészlet a gabonatorvény intézkedéseinek módosítása. A nyugati gabonaszakértők multiheti tanácskozásain elhangyuglott elhatározásuk, hogy a Garnet buza nem állja meg a helyét a "standard" északi buzaosztályokban. Egyidejűleg arra kérték az ottawai kormányt, hogy 1932 július 31-étől kezdődően külön osztályba sorolják a Garnet, miután a molnárak nem tudják keverni a többi buzafajtákkal.

AGYONÜTÖTT A VILLAMOS-ÁRAM EGY MUNKÁST

A Superior és Huron tavakat összekötő csatorna partján fekvő Sault Ste. Marie kikötővárosában egy építkezés alkalmával kidöntött fa leszállította a magasfeszültségű elektromos vezetékét. Egy Disano nevű 50 éves családos munkás megfogta a csúszás drótját és miután az áramot vezető vizes járdán állott, a villamosáram azonnal kioltotta életét.

AGYONÜTÖTT A SZIKLA EGY MAGYAR BANYASZT

UJABB MAGYAR KATASZTROFA BRITISH COLUMBIÁBAN — TELJESEN ÖSSZELAPITOTTA EGY HONFITÁRSUNKAT A BEOMLO TÁRNA

Vancouver szigetének Nanaimo nevű bányavárosában végtelen szerencsétlenség következtében október hó 18-án éjjel a Canadian Western Fuel Corporation egyes számú tárnájában mélyén szörnyethalt egy derék magyar, a 33 éves Mórész József. Az ugynevezett Puyallup vájásban dolgozóktól ez a szakmában szegény honfitársunk, amikor este háromnegyed tíz óra tájban munkatársai egy csillárral ment. A két bányász ugyanis társadalmi munkája árán egy szemes kocsiért elegendő fekete gyémántot csákányozott ki a föld gyomrából és már csak a szén elszállítására volt szükségük.

Míg társa odavolt, Mórész bányász fákla támasztotta alá a veszedelmes vajat, nehogy valami baj történhessen. Az egyik csőg néha nem illeszkedett helyére és míg a magyar bányász izdava próbálta betenni a bányafákla helyére, az ottalant bemenő olaj a vajat felett elteklenkedő sziklatömb és a mintegy öt tonnányi súlyával halálraütötte Mórészt. Mire 9 óra 55 perckor társa a csillárral visszatért, már nem volt benne élet. Miába lármazták fel a szomszédos vajak bányászait és hiába dolgoztak mindannyian az éjszaka végéig, a szikla elmozdításán — Mórész Józsefen már nem segített semmi.

A hat év óta Kanadában tartózkodó magyart fiatal felesége gyászolja, akivel csak 15 hónappal ezelőtt tartotta meg esküvőjét. Bátyja, Mórész Gyula szintén Nanaimóban keresi kenyerét és itt az időbenben veszítette el egyetlen kanadai testvérét. A tragikus elhunyt magyart Zemplén megye Páczin községében két nővére és kiterjedt rokonsága siratja. A nanaimói magyarságon kívüli nagy számú idegenajku bányász is megjelent a végítéletességén és elmondhatjuk, hogy közszereplők örvendő fiatal honfitársunkat általános részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

Szabados János, Nanaimo B.C.

Összefogott a CNR a CPR-ral

MEGALKULT A VASUT-POOL — MEGRITKIJÁK A VONATKÖZLEKÉDÉST — HALIFAXBA IS BEJÁRNAK EZENTUL A CPR HAJÓI — A KANADAI VASUTKERDES VEGLEGES MEGOLDÁSÁT VÁRJÁK A MEGEGYEZÉS TÖL

Kanada két nagy vasúttársasága az elmúlt nyári tűz óta még nem tudták teljesen újjáépíteni az ideiglenes CPR le-főleg Halifaxban lévő től fogva lebonyolítani a forgalmat.

A CNR eszenkivül kötelezte magát, hogy a CPR-nak a Nagy Tavakon közlekedő hajóira is árusítják a jegyeket. Magára az utazókörösökre nézve a megegyezés előnyökkel is jár, amennyiben előreláthatólag egyetemes menetrend szerint fognak közlekedni mindkét vasúttársaság vonatát és az átszállási viszonyok országosra megjavulnak. Ezzel szemben viszont a takarékoság elvét a legérdekesebben érvényre juttatják és nemcsak korlátozni fogják a vonatok számát, hanem egyes vonalakon ugyanolyan teljesen leállítják, vagy a forgalomhoz mérten hetenként egyszer vagy kétszer járatják a vonatokat.

Manion vasutügyi miniszter kijelentette, hogy az egész Kanadát érintő kérdés illetlen megoldásától nagyon sokat várnak és remélik a Canadian National teljesítési talpraállását. Emellett kedvező a megoldás a CPR-ra nézve is, miután ez utat Nova Scotia Halifax kikötőjéig a Canadian Pacific gőzösök is használni fogják. Tekintettel arra, hogy New Brunswick St. John kikötőjét

Tilos aranyat kivinni Kanadából

Az ottawai kormány Bennet miniszterének, mint pénzügyminiszter előterjesztésére szigorúan megtiltotta, hogy ezentúl szinaranyat szállítsanak ki Kanadából. Tekintettel arra, hogy a kanadai dollár még mindig nem tudta megközelíteni az aranyértéket, sőt a múlt hét folyamán nem is érte el a 90 amerikai centet, Kanadának elsőrendű érdeke, hogy a külföldi tartozások fedezésére elegendő aranyfedezet legyen.

NEM HAJLANDÓK SZTRÁJKOLNI ESTEVAN BANYASZAI

MEGEGYEZTEK A MUNKÁSOK A BANYATULAJDONOSOKKAL — RÉVAY LAJOST REMELHETŐLEG MEGTUDJA MENTENI AZ ORVOSTUDOMÁNY

Október 22-én döntötték el véglegesen az estevan-környéki bányák munkásai, hogy megmaradnak a bányatulajdonosokkal kötött megállapodás mellett. Ez azt jelenti, hogy általában meg vannak elégedve az új helyzettel és nem kezdenek újabb sztrájkot.

A bányászokat a saját uniójuk szavaztatta le, azt remélvén, hogy a többség a sztrájk mellett foglalt állást és az unió ki-küldöttéi tovább is élvezhetik magas napi díjait. A szavazás azonban az unió szempontjából balul ütött ki, amennyiben 221 szervezett bányász szavazott a munka folytatása mellett, míg a sztrájk hívei csak 83 főre rúgtak.

lítja az anyagot, a bányászok képviselői ellenőrzik a mérlegmestert, a szénpor árát \$3.65-ről \$3.50-re szállítják le, a bányászokat nem kötelezik arra, hogy a bánya üzleteiben vásároljanak, tetszésük szerint akárhol beszerezhetik szükségleteiket, viszont hálózatok a bányatelepen nem engedélyeznek, végül a bánya ezentul \$1.50-ért adja a szén tonnáját a bányászoknak az eddigi \$2.00 helyett.

Nem sikerült mindezzel szemben a bányászoknak elérni, hogy a nyolcórás munkaidőt az aknába való leszállás percétől és ne a tényleges munka megkezdésétől számítsák; továbbá, hogy a legrosszabbul fizetett bányászok legkevesebb négy dollárt fizessenek akkor is, ha saját hibáján kívül nem tudja az előírt szénmennyiséget kitermelni. Arra sem tudták a bányatulajdonosokat rávenni, hogy a tárnák kicsőpözéséért, illetőleg a bányafák helyreállításáért külön munkadíjat fizessenek.

Általában a bányászoknak tehát sikerült közvetlen tárgyalások révén eredményeket elérni, míg kétségtelen, hogy sok olyan könnyítést kell még szíves kintársal kiverekedniük, amit mindeddig nem adtak meg számukra a munkaadók. A munkásság vezetői viszont most már tisztában vannak azzal is, hogy a sztrájkjal a s tüntetésekkel legalább annyit értettek a maguk érdekében, mint a vállalkozóknak a sztrájk bizonyára békés uton igyekeznek biztosítani jogukat.

A halálosan megsebesült Révay Lajos állapotáról legújabb jó hírek érkeztek szerkesztőségünkbe. A nyugatkanadai körutról visszatért Szabó György szívességéből megtudtuk, hogy Révay Lajos állapota tartósan javul és hacsak komplikációk nem állanak be, úgy hamarosan el is hagyhatja az estevanti kórházat. Miután Szabó honfitársunk késő éjjel érkezett Estevanba és a legközelebbi vonatnál tovább kellett utaznia, személyesen nem beszélhetett Révay Lajossal, a rendőrgyógyó által megsebesített Révay apólonje azonban teljesen megnyugtató választ adott.

TIZMILLIÓT VESZIT A KORMÁNY A GABONÁN

Hacsak nem emelkednek a gabonárak egy a binodalmi kormány kerekén tizmillió dollár rá fizetésre számít, miután be kell tartania a farmereknek tett ígéretét a buza alapárára vonatkozólag. A fenti összegtől teljesen eltekintve a három prérítar tonnáért már eddig is 23 millió dollárt fizetett rá a poolnak adott garanciára, ami a gabonárak állandó alacsony színvonalának tudható be.

VIGYÁZZUNK A HAJTÓSZIJRA

Saskatchewan Lloydminster városa közelében egy farmon szörnyű baleset ért egy Sovje nevű 20 éves fiatal munkást. Cséplés közben az egyik karját elkapta a hajtószíj és mire segítségére siettek, már az egész végtagot több leszakította. A fiatal gazda élet-halál között lebeg a Lloydminster-i kórházban.

Zárt ajtók mögött dönt Laval és Hoover a világ sorsáról

ORIASI LELKESEDESSSEL FOGADTA AMERIKA A KIS FRANCIA SZOCIALISTÁT, AKI NEPTANITÓBOL LETT FEL EURÓPA URÁVA — A "KANADAI MAGYAR UJSÁG" TÁVIRATILAG HÍVTA FEL LAVAL FI-GYELMÉT A KISEBBSÉGEK SZENVEDÉSEIRE

Pierre Laval, Franciaország miniszterelnöke mult este tőrtökön az "Első Francia" gőzös fedélzetén New Yorkba érkezett, honnan egyenesen Washingtonba utazott tovább. Laval állítólag a pénzügyi válságtól a le-fegyverzésig a földkerekség minden nyavalyáját meg fogja Hoover elnökkel tárgyalni és nem lehetetlen, hogy a világ két legnagyobb hatalmasságának vezető államférfia az egész emberiség sorsát pecceltel meg az eljövendő évtizedekre.

Laval Amerikába érkezését sem mulasztotta el az Egyesült Államok magyarsága felhasználni arra, hogy kimutassa az elszakított területeken szenvedő vöröknél iránti együttérzését és a Fehér Hában tanácskozó francia miniszterelnököt tüccsámra ostromolták meg a különböző magyar hírlapok, egyháziak és egyetemes táviratai: a magyar nép számára igazságos és a megszállott területek kisebb részére méltányos elbárást kérve a francia miniszterelnöktől. Ne-hogy Kanada magyarsága kimaradjon az amerikai magyarok együttes megmozdulásából, lapunk a következő franciányelvű táviratot adta fel:

SON EXCELLENCE PIERRE LAVAL
PREMIER MINISTRE DE FRANCE
WHITE HOUSE, WASHINGTON, D. C.

LES CANADIENS D'ORIGINE HONGROISE FRATER-NISANT AVEC LES MINORITES FRANCAISES DE CE PAYS FRIENT RESPECTUEUSEMENT VOTRE EXCELLENCE DE BIEN VOULOIR USER DE VOTRE INFLUENCE AUPRES DES ETATS DEMEMBRÉS DE LA HONGRIE AFIN QUE LES RACES MINORITAIRES PUISSENT Y JOUIR DES MEMES LIBERTÉS QU'AU CANADA STOP
LES HOMMES D'ETAT FRANCAIS ONT PROMIS UN PLÉBISCITE A NOS NATIONAUX SOUMIS A DES POUVOIRS ETRANGERS ET ILS COMPTENT TOUJOURS SUR LA GRANDE REPUBLIQUE FRANCAISE POUR LE REDRESSEMENT DE LEURS GRIEFS

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

szellem szerinti magyar fordítás. Mint lapírtások értesülünk, Hoover és Laval úgyzóván minden idejüket tanácskozásokkal töltik és máris biztató megállapodások jöttek állítólag létre a két diplomata között. I-gaz ugyan, hogy a politikai vonatkozó dolog még nem került sorra és a lengyelek által megszállott német területek, illetőleg a békediktátum alapján idegen uralomra kárhoztatott néptömegek sorsa még nem volt napirenden. Viszont befejezettnek tekinthető a megegyezés az E-lamférfiak ígérték meg a népszavazást és ezért fordulunk ma ismét a nagy francia köztársasághoz, hogy pa-naszainkat orvosolja."

LEGUJABB HIREK

A MAGYARBARÁT MISS DOROTHY HENEKERT választotta főtitkárává a Népszövetséggel kapcsolatos "International Federation of Business and Professional Women" nevű nemzetközi női szervezet. Miss Heneker október 23-án a Cunard "Athenia" gőzösén utnak is indult Montrealból, hogy meglátogalja állást Genfben átvegye. Mint a "Canadian Federation" elnöknéje, Dorothy Heneker Magyarországon is járt és lapunk utján számolt be annakidején tapasztalatairól.

FORRADALOM TORT KI AZ ANGOLOK birtokában levő Cyprus szigetén, melynek lakossága Görögországhoz szeretne csatlakozni. A forradalmak rémuralma 24 óráig tartott, miáltal porrásegették Nicosia fővárosban az angol kormányzó épületét. Miután békés uton nem voltak iccesedősele-ték, hét óra leforgása alatt az angolok 150 főt nyi gépfegyveres ostromot állítottak repülőgépekkel a szigetre az 500 mérföldnyire levő Cairóból és hat páncélos csatahajóval szállták meg a több kikötőket.

ANYA ÉS GYERMEKE SZÖRNYETHALT Manitoba Benito községében egy játékból eredő sajnálatos baleset folytán. Korovatsky Péter 13 éves lengyel fiú sárkányának nedves zsinórja beleakadt a hátában elvonulós magasfeszültségű villamos vezetékbe. Mikor barátai észrevették, hogy élettelenül terül el a földön, segítségért kiabáltak. A halárasújtott fiú édesanyja érkezett a helyszínre legelőször és átkarolva élettelen gyermekét, maga is azonnal kiszenvedett.

NEGYSZÁZ ARANYASÓ KÜZD AZ ELEMEKSEL az ontariói Donyes, Dore és Swayze kerületekben, Sudburytól mintegy 120 mérföldnyire észak-nyugatra. A CPR Ridout állomásától 18 mérföldnyire eső legújabb aranytelepet a CNR Gogoma állomásával repülővonalai is összekötötték és a Ground-hog folyó vizét is tucatszámra nyergelik meg az indiánoknak. Állítólag a hozzáértő aranyászok nem hiába teszik ki magukat a nélkülözéseknak.

ELITELTEK A CHICAGOÍ ALVILÁG legírhedtebb bandavezését, Al Capone-t, aki mindeddig ki tudta magát húzni a törvény elől. A milliósos bootlegger-király tízenegy évi börtönbüntetést, 50 ezer dolláros pénzbírságot, ezenkívül pedig száz ezer dollár perköltséget kell fizetnie.

LEZUHANT EGY REPOLÓGEP PETERBOROUGH ontariói város határában. A bennülők közül ketten azonnal kiszenvedtek, a többi három utas viszont sebesülést szenvedett meg a katasztrófából. Ugyancsak mult vasárnap kigyulladt a quebeci kikötő egyik raklója és a metlette levő pályán vesztéglő 14 vasúti kocsi tartalmával együtt porig égett.

SORITETT LEVEGŐVEL HAJTOTT AUTOMOBIL tartja igazolomban a motorkészítőket, mióta egy Meyers nevű los-angelesi feltaláló az elmu-t napokban bemutatva az újrendszert gépkocsiját. Gazolint helyett ugyanis sürített levegővel működik a titokzatos közlekedési jármű, sőt az elhasznált levegőt egy különleges szerkezet segítségével ismét vissza lehet juttatni a tartályba, úgyhogy hajtóanyagra nincs is szükség.

ANDAY PIROSKA KANADÁBAN is hangversenyzni fog amerikai kör-utja alkalmából. A berlini és bécsi operaházak magyar születtűs énekesnője, aki jelenleg is telt házak előtt csalligatja művészetét, az Egyesült Államok nagyvárosában február 1-én Winnipegben lép fel a "Women's Musical Club" meghívására.

GYÖZZÜK LE A SZENVEDÉST!

IRTA: CSONTAK FERENC, Waterlo, Ont.

A "Kanadai Magyar Újság" október 8-iki számában "Miért nem tud gazdaságosan termelni Kanada" címen nagyon tanulságos és minden figyelmet megérdemlő megállapítások olvashatók.

Ha igaz a kanadai élet alapos ismerőjének, Burtonnak az a megállapítása, hogy "a birodalom egyik legnagyobb hibája, hogy lakossága nem elég sűrű ahhoz, hogy az ország termelését megfelelően értékesíteni lehessen" önkénytelenül adódik a kérdés, hogy miként lehetséges akkor ebben a birodalomban a munkanélküliség? Egy olyan birodalomban, ahol a lakosság kevés és a munkaalkalom a természetadta kincsekkel szinte önmagát kínálja, kérdem, hol a hiba mégis, hogy az emberek százezerrel nem találunk munkát? Hisz épen a birodalom nagysága nyújtja azt a kedvező alkalmat hogy nem is kell keresni a munkát, hanem csak el kell kezdeni!

Kétségtelen, hogy a vállalkozási kedv annyira lepadt, hogy a válság elmúltáig kevesen teszik kockára keresetüket. Nagy baj emellett hogy munkaalkalom helyett csupán könyöradományról gondoskodnak a hatóságok. De a munkakeresők a munka elkezdésében nem egy esetben talán nem elég serények, sőt az is előfordul, hogy — válogatnak a munkában. Mert ma mindenki csak a könnyebb, kényelmesebb munkára vár — tisztelt a kivételnek — pedig mennyi drága energia örlődik fel ebben a várakozásban, mely végül is a munkanélküliségben kristályosodik ki.

Gondoljunk csak bevándorló elődeinkre, akik talán sokkal nehezebb körülmények között vették fel a munkát, mint a ma embere, akikre nemcsak a munka megteremtése és elkezdése nehezített hanem nélkülöztek a modern technika minden vívmányát, egyedül saját ügyességükre és erejükre támaszkodva megteremtették a modern Kanadának egy részét.

Ha a világ térképét szemléljük és összehasonlítást teszünk az egyes világrészek között, megdöbbenne kell megállapítanom, hogy még mennyi munka vár a kanadai munkakeresőre, hisz Európa ugyanakkora területén, mint Kanada, közel 400 millió ember találja meg boldogulását. Ezen a hatalmas területen annyi a munka hogy 10 millió ember nem is győzheti.

Természetes, hogy ennek a hatalmas munkának a megkezdése sok fáradsággal és szenvedéssel jár. Azt hiszem az emberiségnek a zöme elmondhatja magáról, hogy soha sem volt élete olyan sima, hogy valamikori szenvednie ne kellett volna. És állítom, hogy a legtöbb szenvedést nem is a munka léte vagy nem léte és annak nehézsége, hanem inkább az emberek okozzák egymásnak. Így van berendezve ez a csunya élet az egyik világrésztől a másikig, hogy az emberek igyekeznek minél több szenvedést zúdítani embertársaikra.

Azt is tudom, hogy a szenvedéstől szeretne mindenki szabadulni. De az is igaz, hogy a szenvedést ki nem irthatjuk. Ezzel szemben képtelenek vagyunk boldogulni, ha a végeredményben ránk váró feladatot nem teljesítjük: a szenvedést le kell győzni. Ez az embernek kötelessége. Ez nem könnyű munka, nagy lelkiért követel. Hát mit csináljunk? — kérdezhetnék sokan, akik bizonyára mindent megpróbáltak már környezetükben, de hiába. Meg kell birkóznunk a természettel! És amíg a természettel birkózhatunk nincs munkanélküliség!

ELNYOMTÁK-E A NEMZETISÉGEKET ODAHAZA?

A MAGYARSÁG JOAKARATA NÉLKÜL RÉG KIVESZETT VOLNA A KISEBBSÉGEK KULTURÁJA — SZEKFI GYULA NAGYJELENTŐSÉGÜ TANULMÁNYBAN CAFOLJA MEG A HAMIS VADAKAT

A legújabb történetírás a legszigorúbb tudományosság fegyverével szállt szembe számos olyan ferdítés ellen, amelyek a világháború és a békekötések után különböző politikai vonatkozásokban kedvezőtlen szintben akarták a volt központi hatalmakat feltüntetni. Így a német történetírásnak tiz évi lakodaltan küzdelem után sikerült visszautasítani azt a vádat hogy a háború felidézésében őt terbeli a felelősség.

Ma már angol és amerikai tudósok egymásután siettek kijelenteni, hogy a háború felidézésében Németország semmivel sem bűnösebb, mint bármely más hadviselő fél. Mióta az 1918-iki osztrák köztársaság kiadta a közös minisztertanácsnak azt a jegyzőkönyvét, amelyből kitűnt, hogy Tisza István magyar miniszterelnök a háború indítása ellen nyilatkozott s ezt a felfogását erősen védelmezte az osztrák miniszterekkel szemben, azóta Magyarország sem lehet sikeresen vádolni a háborúindítás hazugságával.

Van azonban egy kérdés, amely az ellenséges történetírás céltuzos megvilágításában ma is súlyos vádak forrása ellenünk és ez a nemzetiségi kérdés. Hogyan bántunk a nemzetiségekkel a régi nagy Magyarországon? — szeptemberi ellenünk a kérdést nemcsak ellenséges társaságban, hanem volt szövetségeseink, a németek is. Az az általános vád ellenünk, hogy a nemzetiségeket "elnyomtuk" s ezért az ország feldarabolása és a nemzetiségek kiválása nem sujt egészen megokolatlanul bennünket.

Nem könnyen mellőzhető ez a vád s nem helyes védekezés vele szemben a hallgatás, amely lehet egyszerű és kényelmes, de hasznosnak és eredményesnek éppen nem mondható. De nem is kell ezen a téren hallgatnunk, állapítja meg a Magyar Szemle közelmúltban megjelenő számában Szekfi Gyula legújabb nagyjelentőségű tanulmányában. A modern történettudomány módszereivel vizsgálva a dolgot, a legbátrabban szembeállhatunk ezzel a váddal, amely a nemzeti kisebbségek százados elnyomását veti szemünkre.

A kisebbségi üldözésnek mai szomorú korában bizonyosodott csak be, hogy Magyarországon a kisebbségeknek sokkal jobb dolguk volt, mint a nyugatiaknak. Az óhazai kisebbségi probléma mindvégig nyelvi problémává volt, a nyelvkérdés kereteit általában nem lépte túl, amikor pl. porosz-lengyel viszonylatban gazdasági és társadalmi nyomás is erősen érvényesült, hasonlóképpen angol-ír vonatkozásban. Nyoma sincs nálunk a kisebbségek gazdasági életére oly könyörtelen elnyomásának, mint ezt véreink most cseh oláh szerb uralom alatt tapasztalják. A magyarság nem "nacionallizálta az oláh iparvállalatokat s pénzügyintézeteket, melyek 1913-éig évtizedeken keresztül szabadon fejlődhettek, s nem rendezett "földreformokat" az oláh és tót gazdák koldusbotra juttatása érdekében. Viszont kulturális téren évenként igen nagy összegekkel támogatta a tisztán kisebbségi egyházakat.

Nyelvi téren is kétségtelenül szelvidebb volt a magyar uralom semmint pl. a francia közigazgatási eljárás a franciaországi kisebbségekkel szemben. Mégül az is kiemelhetjük, hogy míg Európában több részben a nemzeti államok vezetői ösztönözték a brutálissal törekedtek a kisebbségek életfolyama erőszakkal elszakítására, addig Magyarországon Székelyi, Deák, Eötvös egyenesen ellenségei voltak a beolvasásnak.

1848-ig illetőleg 1867-ig tehát a liberális nemzeti állam kialakulása előtt már csak azért sem gondolhatunk, még ha akartunk volna is, nemzetiségeink elnyomására, mivel mi magunk is erős nyomás alatt állottunk és nyelvi jogainkért a bécsi kormánnyal szemben küzdelmet kellett folytatnunk.

A középkorban amely a kiváltságok időszaka volt, a nem-magyar nemzetiségek saját rendi szervezetet nyertek és ennek keretében szabadon megörökítették nemzeti sajtóikat. Ilyen sajtóságos rendi védelemben éltek egy a Nyugatról bevándorolt idegenek, mint a Keletről beocsátott türk eredetű rokonaink, a bessenyők, kunok meg a székelyek is. Az ország határain elhelyezett székely, bessenyő örök falvai épüeky külön jogokkal bírtak s ékülönállásukat nemzedékről nemzedékre áthagyományozták, mint a nagyobb kiterjedésű jász, kun és székely kerületek.

Hasonlóképpen valóságos kisebbségi jogvédelmet foglaltak magukban a nyugatról bejött "vendégeknek" adott városprívi léglumok, melyek árnyékában német, olasz vallón telepek évszázadokon át idegen szigeteket alkottak a más jogelvet folytató magyar társadalomban valamint ugyanily különállást élveztek egyes oláh vidékek, így a fogarasi kerület. S e kisebbségi jogvédelem hatásos voltát semmi sem bizonyítja annyira, mint az erdélyi száznokn hosszú évszázadokon át érintetlenül megmaradt nemzeti sajtósága. A középkor Magyarországon azonban a kisebbségek száma oly csekély, hogy az államot a magyarság nemzetállamának tarthatjuk.

Csak a török hódoltság után változnak lényegesen a nemzetiségi viszonyok, amikor az elpusztított és elnéptelenedett vidékekre vagy idegen nemzetiségű lakosság szivárgott be, vagy tervszerűen telepítik be az

akkor keletkezett sváb falvak lakosságát és a délvideki szerbeket. Mindez azonban nem a nemzetiségek elnyomását, hanem éppen ellenkezőleg, a magyarság példátlan háttérbe szorítását és pusztulását bizonyítja.

A magyar nemzet egyenesen pozitív munkát végzett vagy végeztetett a nem-magyar kisebbségek kulturális felemelése, tébcsi egyenesen jövőjük biztosítására. Itt csak a tények egy erdélyi vonatkozású csoportjára mutatunk rá. Régióta ismeretesek azon oklevelek, melyekkel az erdélyi fejedelmek az oláh vladikáknak kötelességeit szigorúan megszabják. Rákóczy György ily okleveleiben kötelességévé teszi az oláh püspököknek, hogy a "szegény oláhoknak a maguk született nyelvetül rokonaink, a bessenyők, kunok meg a székelyek is. Az ország határain elhelyezett székely, bessenyő örök falvai épüeky külön jogokkal bírtak s ékülönállásukat nemzedékről nemzedékre áthagyományozták, mint a nagyobb kiterjedésű jász, kun és székely kerületek.

Hasonlóképpen valóságos kisebbségi jogvédelmet foglaltak magukban a nyugatról bejött "vendégeknek" adott városprívi léglumok, melyek árnyékában német, olasz vallón telepek évszázadokon át idegen szigeteket alkottak a más jogelvet folytató magyar társadalomban valamint ugyanily különállást élveztek egyes oláh vidékek, így a fogarasi kerület. S e kisebbségi jogvédelem hatásos voltát semmi sem bizonyítja annyira, mint az erdélyi száznokn hosszú évszázadokon át érintetlenül megmaradt nemzeti sajtósága. A középkor Magyarországon azonban a kisebbségek száma oly csekély, hogy az államot a magyarság nemzetállamának tarthatjuk.

Csak a török hódoltság után változnak lényegesen a nemzetiségi viszonyok, amikor az elpusztított és elnéptelenedett vidékekre vagy idegen nemzetiségű lakosság szivárgott be, vagy tervszerűen telepítik be az

akkor keletkezett sváb falvak lakosságát és a délvideki szerbeket. Mindez azonban nem a nemzetiségek elnyomását, hanem éppen ellenkezőleg, a magyarság példátlan háttérbe szorítását és pusztulását bizonyítja.

A "New York Times" a béke feltételeiről

A KÖZÉPEURÓPAI BEKE EGYIK FŐFELTÉTELE: 'ALLITSÁK VISSZA MAGYARORSZAG RÉGI HATÁRAIT ...'

Az európai politikai helyzetéről a "New York Times" legutóbbi rendkívül érdekes cikke között, amely bennünket azért érdekel különösképpen, mert Magyarország régi határainak visszaállítását, mint a középeurópai béke egyik főbiztosítékát említi. Pontok szerint a következőket említi a cikk, mint a béke biztosítékait:

- 1. Amerika és Anglia garantálják Olaszország, Belgium és Franciaország határait.
- 2. Franciaország szentesi Németországot, hogy kilábaljon a pénzügyi bajokból.
- 3. Amerika engedje el Angliának a tartozásait.
- 4. Anglia engedje el az európai államoknak vele szemben fennálló tartozásait.
- 5. Franciaország és Németország kössenek megállapodást a haderő egyenlő nagyságára nézve.
- 6. Anglia juttassa vissza Németországnak az őt megillető gyarmatokat.
- 7. Franciaország és a kiscsant állítsák vissza Magyarországot régi határait.

SOKNYELVŰ AZ EMBERISÉG

A legújabb kimutatás szerint a föld népei összesen 3424 különböző nyelvet és dialektust beszélnek. Ebből Amerikára esik 1624 Európára 587. Az angol nyelvvel 150 millió, a németet 90 millió, a franciát 60 millió, a spanyolt 40 millió ember beszéli a földkerekségen.

AZ KÉLGYŐ IDOMITASA

Irta: P. ABRAHAM ERNŐ

A Szokolyai-ház egyik legnagyobb telet volt a nagy civilizációsban. Előlt volt hat ablakkal az uccára, nagy kapuval az uccai épület. Abban laktak Szokolyaiek. Azután jött az óriás udvar, tavaszi és őszi nagyvár idején tele a tanyáról felhajtott eladásra szánt szarvasmarhakkal. Takaros épületek s a gazda büszkesége: a hatalmas szin. Az udvar végén keresztépület, egyik fele istálló, másik felét a boltíves kertbejáró vágtá kétté. A keresztépületen túl hatalmas kert.

Az asszony, Szokolyainé évek óta rágtá az ura fülét, hogy adják ki a keresztépület lakását ugys csak lim-lomot tartanak benne. De Szokolyai uramban ágaskodott a civis gőg: — Az én házamba pedig sem miféle fajta idegen pereputty be nem fészkelődik.

De hogy egyre szűkösödtek a viszonyok, a fiúnak pedig, akit Pesten neveltettek urnak, kellett nyaklő nélkül a pénz megtört a gögje s ingerülten vetette oda az asszonynak: — Add ki hát nem bánom, csak ne rád már a fülemet. De attól fogva, hogy a lakást kínáló cédula megjelent a kapun, úgy érezte, hogy a homlokán viseli azt a cédulát mint szégyénybelyegtet. Az ajánlkozók pedig jelentettek: Egyik a másik után. Az öreg Szokolyai gyanakodva nézte őket mikor az asszonnyal tárgyaltak s csak néha-néha vetett oda egy-két kérdést, ami nyoma a szívét. — Gyerek van-e? — kérdez-

te az első jelentkezőtől, mikor már szinte kész volt a kötés. — Csak három. A legidősebb flu hatusztendős, de aranyos a másik kettő is. S csillogott a szemében a büszkeség.

Szokolyai uram megfogta a nadrágszíját s belerázta magát a nadrágjába.

— Dedó pedig mégse lesz a házamból! — mondotta. Ezután persze mégse lett a dologból semmi.

A másodiknak egy timármas ter akadt. Szokolyai uram csak hallgatta, hogy tárgyal az asszony a timárral s nézte, hogy lárják meg a szerződést. Bele nem szólt volna. Végre az asszony a kezébe adta a tollat: — Na, írja alá a nevé, ide né!

— Nem írom! Gőgösen, röviden, határozottan mondta.

— Mér? — röknyödött meg az asszony.

— Timár. Büdös mesterség. — Köpött egyet s el volt intézve a dolog.

Egy gubacsapó próbálkozott, az is büdös mesterség. Azután egy primás.

— Ha cigány lakják sátorban, de ne az én házamban. Még egy bába is nézte a lakást. Azt majdhogy vasvillával kergette ki Szokolyai uram.

Egy nap azután egy kockás ruhás urféle jelentkezett, aki csak pár szót dadogott magyarul. — Német lehet az istenadta, — gondolta Szokolyai uram s előre feltette, hogy németnek nem adja a lakást. De az idegen előkeresett egy névjegyet a tárcájából s átadta neki.

Mr. JOHN W. WILLIAMSON
Direktor,
London.

— Annit sejtett most már Szokolyai uram, hogy valami angol lehet az idegen s ez már tetszett neki.

— Ezt már még Csuka koma is megírilyelne. Valódi angolus Amellett direktor!

Valahogy kézzel-lábbal, jellek megértették egymást. Az idegen meg az egyik szint is kivette. Amint Szokolyai uram látta, fáskmáranak. A végén az újain megmutatta, hogy mennyit kell fizetni a lakásért.

— Well! — mondta az angol fizetett, s a Szokolyai-házon bejeltesedett a végzet, hogy lárják a szája Szokolyai uramnak.

Másnap be is költözött az angolus. Csak egy pár butoradar s egy óriási láda. Felül rács volt rajta.

Szokolyai uram a kapufélfának támaszkodva nézte a beköltözést, de a világról nem érdekelt volt a láda tartalma lárnt, akárhogy furta is az oldalát.

— Még hogy a lakójával purparléba elegyedjen!

Azt is csak sejtette, hogy az angolussal jött, erősen kifeszett kipuderezett asszony a felesége lehet s mondhatatlan megvetéssel szemléte az erkölcsellen asszonyszemélyt.

Másnap délután, ahogyan rendszer szokása szerint megint a kapufélfát támogatta, szemlélvén a világot az ucca irányában bölcs nyugalommal, csak hallja ám, hogy rohan ki a házból halálraijedt sikoltozással a felesége.

Egykedvűen vetette hátra a fejét, de csak egy kicsit: — Hát téged ki kerget?

— Já! Mit udom én! Valami egy szörnyűség! Sárkánykélgyő vagy még gonoszabb!

Szokolyai uram gyanakodva nézte a feleségét.

— Mitől bolondult meg? — járt az eszében. Indult a ház-lakás felé, hogy megnézze, mi lehet? Az asszony elébe állott.

— Be ne menjen, ha kedves az élete. Jaj! Jaj!

Akkorra előkerült az angol is a feleségével s mentek kérdés nélkül egyenesen a Szokolyaiek lakásába s egy perc múlva már jöttek is vissza. De az asszony nyaka köré egy óriási kigyó csavarodott, a végét pedig az angolus cipelte. Lehetett a kigyó vagy hét méter.

Először életében maradt távol a szája Szokolyai uramnak. Verejtécsapott a homlokára: — Huh, de fertelmes egy rusnya féreg! Osz meg e nyaka körül dédelgeti az a kifeszett fehér személy! Hogy nem ártalja!

S hirtelen berugta a kaput, nehogy még valaki meglássa az uccáról, miféle csufaságot tettek a házán.

Az angolus próbálta megmagyarázni, hogy a kigyó kiszókött a ládájából, de egyébként ártatlan, kedves jószág Szokolyai uram viszont azt próbálta megértetni az angolussal, hogy pusztuljon a házából a feleségével meg a sárkányféreggel együtt.

— Well! — mondta végre röviden az angolus a hiábavaló erőlködések után, ami azt jelentette, hogy ő nagyon megvan elégedve a lakással.

Másnap dében két óriás társzékkel jött haza a városból az angolus. A társzékerek után ordító, szűkülő, egyre menekülésre kész kutyahad s rengeteg népség. A társzékerek hat roppant vaskalitka, de körüldezkázva, csak a tetejük látszott. A kalitkából vérfagyasztó ordítás hallott. Szaladt ki a

házból Szokolyai uram, hogy lássa, miféle csoda történik az uccán hát mikor látja, hogy társzékerekkel jön az angolus s hallja a vészes állati üvöltést, a hideg verejték kezdte kivenni.

— Ide pedig be nem telepti a menaszériját! — állott Mr. Williamson elé, mikor meglátta a két társzékér a háza előtt.

Mr. Williamson próbálta megmagyarázni, hogy mindössze néhány idomított tigris, oroszlan, meg jegesmedve, amik meg a cirkuszban fog dolgozni ha majd megérkezik a társaság de hogy Szokolyai uram sehogya se akarta megérteni, egy cédulát vett elő, a hatósági engedélyt hogy a cirkusz megérkezéséig, de legkésőbb tíz napig ott tarthatja az állatait. A rendőr is bölintott rá, hogy "írás, írás!"

— Afrikába menjenek, meg Szerencsenországba! De az én házamból ne csináljanak spektakulumot — dühöngött Szokolyai uram.

— Well! — mondta az angol. Intett s emberei hordták be a ládákat a szinbe. Szokolyai uram a nézőseregbe támadt tehetetlen mérgében: — Mit látjátok itt a szatókat! Alló mars haza! Nem spektakulum ez!

Az állatok ordítottak, Szokolyainé pedig a tornácra állva gyalgálta az urát.

— Ez kellett kendnek! Vagy azt hiszi, hogy sárkánykélgyő, vagy meg bestia fenevadakkal fogok egy fedél alatt aludni? Dedó nem kellett! De menaszéria, az kell! Timár büdös! Guba csapó büdös! De sárkánykélgyő az nem büdös.

Előntötte a vér Szokolyai uram szemét: — Asszony, fogdd be a szá, mert betapasztom!

— Persze, fenyegetőzni azt érti! Hősködni azt érti! De ne velem hősködjön! Menjen a sárkánygyók közé, oszt ott hősködjék, bestia tigrisek meg az oroszlanok ketrecében ott hősködjék.

Alig várta a másnap reggelt Szokolyai uram. Szaladt a város házára panaszra.

— Nem tehetünk semmit, Szokolyai uram, ha már egyszer kiadtuk az engedélyt.

— Hát a becsületem? A csufság? Vagy menaszéria az én házam, meg spektakulum?

— Valahogy csak kibójtóll ezt a tíz napot ...

Sehogya lehetett segíteni a dolgon, az öreg pedig egyre jobban méregbe jött, követelőzőtt. Végre az egyik tanácsnoknak, Király Gyulának jutott eszébe valami.

— Jól van, Szokolyai uram, kiteszünk onnan a menaszériát, ha kívánja, de aztán vállalja-e ami lesz?

— Mi lesz?

— Hát háboru Angliával! Mert hogy angol alattvalórol van szó.

— Az kélgyő, meg a tigris, meg az oroszlan bestia, azok is angol alattvalók? — vetette vissza indulatosan Szokolyai uram.

— De angol alattvaló! És Anglia a világ leghatalmasabb országa aki megvédi valamennyi alattvalóját. Hát maga vegye a lelkére, ha ideküldi a hadihajót s mind halomra löveti a kollégiumot, a nagytemplomot, meg a város házát!

Szokolyai uram hirtelen megrokkonyodásában, hogy ekkora bajt okozhat, nem gondolt rá, hát hogy hogyan is fognak az angol hadihajók megjelenni a város alatt a Hortobágyon csak a felelősséget érezte s nagy el-

busulva indult hazafelé. Utközben egy-két ismerőse már kérdészködött:

— Eldomítja-e már a kélgyőkat, sógor?

— Hát ezentul már nemcsak sertést hizlal koma, hanem tigrisist is?

— Oszt ha majd szaporodik a kélgyő féreg, nékem is küldjön vagy egyet nevelni.

— Csoda, hogy embert nem öl hazálg...

A háza előtt pedig spektakulumra gyűlte a félváros. Mert olyan zenebonát soha, még mióta a szik kiverte a Hortobágyot, arrafelé nem hallottak. Ugyanis reggelre, míg Szokolyai uram a város házán járt, behajtották a tanyáról s szombati országos vásárra az eladásra nevelt ökröket. Mikor aztán a szinben a ketrecekbe zárt fenévadak megesszelték az ökröket, irtózatoss hark ordításba kezdtek, rázták, döngöttek a ketrecekkel. A megrádt reszekelő ökrök pedig az udvaron száguldoztak ijedt bögéssel keresve menekülést. Zengett, dübörgött az egész ucca.

Szokolyai uram magából kilelve rontott be a háza:

— Asszony, egy-kettő meggyünk a tanyára! Mert egy perccig se maradok tovább itthon!

Valahogy eltelt a tíz nap s a menaszéria kiköltözött a Hortobágyra. Azóta már hónapok sora telt el, de Szokolyai uram még ma is a tanyán büdöslik. Dehogya is jönne a városba. Még hogy megkérdezze tőle valaki:

— Komám, mikor kezdi megint az kélgyődomitást?



A Quebec tartománybeli Longueuil-ben most szerelik össze a Németországból érkezett "Junkers" gyártmányú teherszállító repülőgépet, mely a legnagyobb légi szállítási eszköz Kanadában. A 685 lóerős motorral felszerelt, dur-alumíniumból készült gépmadar szárnyainak feszítávolsága 97 láb, hossza 62 láb, magassága 15 láb. Az újfajta egyfedelű 5,850 fontnyi hasznos súlyt vihet magával s az északi vidékek bányászainak szállítanak rajta élelmiszert s felszerelést. Elindulása előtt Montrealban, Torontóban s Winnipegben fogják bemutatni az érdeklődőknek. (A dessaul "Junkers" repülőgépgyár eredeti felvétele.)

dományos alapon kellene megvizsgálni a bajok forrásait és orvosságait. 3. igazságosan kellene elcsiszolni az egyeseknél felhalmozódott vagyont, 4. véget kellene vetni a spekulációnak

5. egységes irányítás alá kellene helyezni a világon forgalomban levő pénzt és 6. a győzteseknek azonnal le kellene fejeznie a háborút.

Csalással vezették félre a szerbek Amerikát

Tizenhét év óta Szerbia eljuttatott életének negyedik sorsfordulatához. Az első Princip golyója hozta meg — és a chicagói határozat. A másodikat a világháború befejeztével a hatalmi szó, amely megteremtette Nagy-Szerbiát.

A harmadikat az omladozó Nagy-Szerbia megmentésére alakult diktatura. S a negyediket a diktatura rendeleti megszüntetése. Princip golyójának történetét ismeri az egész világ. De a chicagói határozatról már kevesebben tudnak.

Öt szerb politikai agitátor munkája volt ez — Irja Alessandro Monti olasz történész. — E bizottság egyik tagja: Potocnjak, Chicagóban 1915 március 10.-én, mintegy 500 főnyi szláv ság jelenlétében (a tiltakozó ellenléteket egyszerűen kivezték a tereméből) kimondta a határozatot, hogy: a szerbek, szlovének és horvátok egyetlen és egységes nemzetet alkotnak és egy nyelvet beszélnek — ennélfogva legközelebb vágyuk, hogy Ausztria-Magyarországtól elszakadva, önálló és külön államtal alkothassanak.

Ezután Potocnjak meghamisította a délamerikai szláv ság számárnyát — amelyet két-szerannyinak tüntetett fel, mint amennyi valójában volt, — a gyűlés résztvevőit a délamerikai szláv ság hivatalos kiküldötteinél nyilatkoztatta — s a határozatot államalkotó okmány gyanánt juttatta el a nagyhatalmakhoz.

Potocnjak ügyvéd maga beismeri mindent: "Tudatosan hamisítottam meg a számokat, hogy ezzel is emeljem a chicagói határozat jelentőségét, amelynek azt a látszatot kellett keltenie, mintha az egész nemzet nevében szólna. Arra gondoltam, hogy ez szent hazugság."

Jugoszlávia tehát hazugságnak köszönheti létezését.

A sorsfordulatot jelentő második eseményt, Nagy-Szerbia megteremtését azonban csakhamar a szerb királyság szétválásának fenyegető tünetei követték. Megalakul a diktatura.

A diktatura célja a nemzeti kisebbségek és Horvátország függetlenségének letörése volt, hogy durva erőszakkal egységes és központosított nagyszerb államot létesítsen. Zivkovic diktátor a vér és a vas eszközeivel próbálta összeforrasztani Dél-szláviát — de a diktatúrával szemben napról-napra nőtt a horvátok szeparatisták mozgalmá, s a különböző délszláv emigrációk lázas, külföldi tevékenysége.

A diktatura megbukott. Szeptember 3.-án Szerbia — a franciák tanácsára, vagy követelésére — visszalépett az alkotmányosság útjára. A 12 éves múltból megtudjuk, mit várhatunk a szerb politikai változásoktól a jövőben. A nagy változás azonban aligha javítja meg a szenvedő magyarság helyzetét.

ELFOGTÁK AZ ONTARIO TÓ VIZISZÖRNYETEGÉT

A Nagy Tavak hajósaínak képeztében már régóta él a viziszörnyeteg, mely hol itt, hol ott dugja ki a fejét a vízből, rémtetvére a gyengébb idegzetű matrózokat. Port Credit kikötője mellett is látták az elmúlt napokban a titokzatos vizikigyót mire egy elszánt kerítés elhatárolta, hogy a szörnyeteg elpusztításával szerez világhírt magának. Felfegyverkezett tehát és bevezetett a "sea-serpent" irányában. Mikor a helyszínre ért, akkor derült ki, hogy a partról valamiképpen elszökött az egyik kisfiú hintalovája és ezt nézték tengeri-kigyónak a hajók utasai.

UJ HERKULES TUNT FEL KELETKANADÁBAN

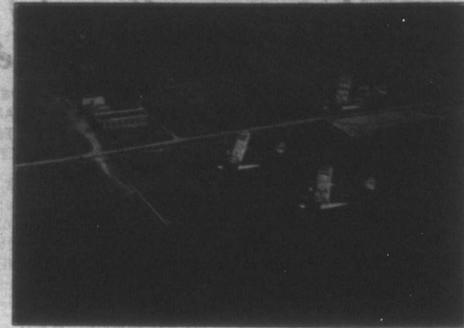
Az egyik nova-scotiai farmon egy 4 és fél éves fiúgyermek olyan erőmutatványokat végez, melyek egy felnőtt férfinek is becsületére válnak. A gyermek-Herkules a többi farmmunkással dolgozik a mezőn, tetőzve rakja tele a legnagyobb targoncát, melyet könnyedén vontat tova. Kedvenc mutatványa, hogy egy nehéz ökrös-szekeket rudjánál fogva ide-oda mozgat. Szellemi fejlettsége ugyancsak bámulatos és a napi események re meglepően találó megjegyzéseket szokott tenni.

FELEMELTEK A VASÉRC VÁMJÁT

Az Egyesült Államokból nagy mennyiségben behozott ugynevezett ferrómangán nevű érc vámját tonnánként 55 dollárra emelte fel a kanadai kormány, hogy ezáltal is elősegítse a kanadai vasérc bányászatát.

BOMBAVETŐ REPULÓRAJ A MALARIASZUNYOGOK ELLEN

A Panama-csatorna környékén annyira elszaporodtak a veszedelmes malariaszunyogok, hogy elpusztításukra bombavető repülőrajt küldtek ki, melyről mérges folyadékot permeteztek a környékre. Az eljárás oly eredményesnek bizonyult, hogy az amerikai légihaderő vezérkari főnöke egyéb rovaroktól elrejtett környékeken is alkalmazni fogja.



Három térképező repülőgép látható fenti képünkön, amint feladatuk végeztével a "La Torture" tavnon levő állomáshelyükre visszatérnek. Az ismeretlen bányavidékek felkutatása terén felbecsülhetetlen szolgáltatásokat tesznek a repülőgépek s a fenti három repülőgép szenzációs felfedezésekre bukkant a Montreal folyó felsőfolyásánál elterülő Algoma vidékén.

(A "Canadian Airway" szivességéből)

A hamisítók ellensége a „csodaszemüveg"

Tudományos körökben élénk feltűnést kelt Callo Sándor, egy fiatal német fizikus "csodaszemüvegének" rendkívül érdekes felfedezése, amelynek segítségével bármilyen természetű hamisítás azonnal és minden kétséget kizáró módon felismerhető.

Callo szemüvegének rendszere a kvarclámpához hasonló, a fiatal tudós azonban mesterseges fényforrás helyett külön-

leges összetételű üveglemez alá helyezi a vizsgálatra kerülő tárgyat. A műszer üveglemez az ibolyántul sugarak keresztülbocsátására alkalmasak s ezek segítségével világosan kitűnik minden legcsekélyebb törlés, javítás vagy egyéb természetű folytonossági hiány a vizsgálat tárgyát képező okiratokon, váltókon, fényképeken vagy írásműveken.

Motorkerékpár váltja fel a tengeralattjárót a sarkkutatóban

Röviden már megemlékeztünk arról, hogy Gran norvég örnagy négy társával motorbiciklin szándékozik elérni a Déli Sarkot. A végzetes kimenetelű Scott expedícióban is résztvevő norvég kutató befejezte kísérleteit s az "Ukens Nytt" nevű oslói lap szerint a közeli hetekben utnak indul célja felé. A terv szerint négy heti utazás alatt szeretnék beutazni a Déli Sarkvidéket az egyik tengerparttól a másikig.

A Wilkins-féle tengeralattjáró sorsa ezzel szemben még

mindig bizonytalannak látszik. A tudósok sem sok utat tudtak örngy négy társával kutatás árán. Wilkins azonban tapasztalatban is észlelte azt az érdekes természetű jelenséget, hogy a sarkvidék táján a tenger alsó vízrétege melegebb, mint a felső. Az utóbbi jelenségnek az a magyarázata, hogy az Egyesült Államok déli vidékeiről a Sarkvidék felé igyekvő Golf-áramlat tengererve nagyobb sótartalmu, mint a Jeges tengeré és ennek folytán nehezebb fajsúlyu lévén alul helyezkedik el.

TÖRTÉNELEMELŐTTI TÖRPE FEJ KOPONYÁJÁT TALÁLTAK MEG DÉLAFRIKÁBAN

Egy délafrikai régész Fokföld közelében eddig ismeretlen alakú fejcsontot talált. A koponya boltozata ötször nagyobb az arcnál, a fogak pedig egészen aprók. Az hiszik, hogy egy történelemelőtti törpe fej maradványait sikerült megtalálni.

HUSZONHÉTCYERMEKES ANYA

Equador középamerikai köztársaságban díjat tüztek ki a legtöbbgyermekű családjára megjutalmazására. A díjat egy Macabea Perez nevű negyvenhét éves asszony nyerte el ki eddig huszonnégy gyermeknek adott életet, kik közül tízenyolc életben van.

SZOMORU SZÜRET

Írta: JÁSZAY-HORVATH ELEMÉR

A szőlőlomb rozsdát fogott, Repedt fürtje fakó, szegény. Fölleges kedvvel kullog ott A rozsdás és fakult legény.

Száján még óbor mézize, Agyában régi mámorok; De holtta hamvadt hév tüze S tört kedve már csak tántorog.

Szél zörög a rőt lombokon, Aszott füvön remeg a dér; Meghalt a dal a dombokon, A szivekben meghűlt a vér.

Főkötőben a régi lány, Mant alatt a jó cimborá... Rothadt a fűrt, a must silány, Keserű lesz annak bora!

Nincs új mámor friss szenvedély Szív, száj többé nem követel: Rozsdás legény, fakult legény Emlékek dombján szüretel.

RALÓTTÉK MEDICINE HAT BIRAJARA

Alberta délnyugati prériváró-asában nagy feltűnést keltett, hogy Greene bíró egy ismeretlen merénylő a lakásán megtámadta és könnyen végzetessé válható lövést adott le rá revolveréből. Greene éppen a pincében végeztet próbák javításokat, amikor gyanus lépésekre lett figyelmes. A zaj irányában haladva, az udvaron egy embert látott meg, aki revolvert rántott elő és rálőtt. A golyó a bíró karját találta a szíve magasságában.

Megcsappant a kereskedelmi forgalom Angliával

Annak ellenére, hogy a kanadai dollár több mint tíz százalékkal áll az angol pound sterling felett az azelőtti értékhez viszonyítva, mind a mai napig nem lendült fel az angol áruk Kanadába való behozatala. A kanadai áruknak Angliába való kivitele pedig egyenesen megakadt abban a pillanatban, hogy a font esése következtében ezeknek az áruknak az árfolyama rohamosan emelkedett.

Miután ezzel egyidőben a kanadai dollár 10-12%-os érték-

csökkenést szenvedett a new-yorki tőzsdén, Kanada kénytelen óvatosan eljárni külföldi vásárlásaival. Ennek tudható be, hogy a kormány különleges "dumping"-ellenes intézkedéseket léptetett életbe még az angol áruk ellen is. A kanadai dollár árfolyamának megtartását viszont az amerikalakkal való szoros összeköttetés is szükségessé teszi és ezért követnek el mindent, hogy a kanadai pénzegység arany-alapon maradjon.

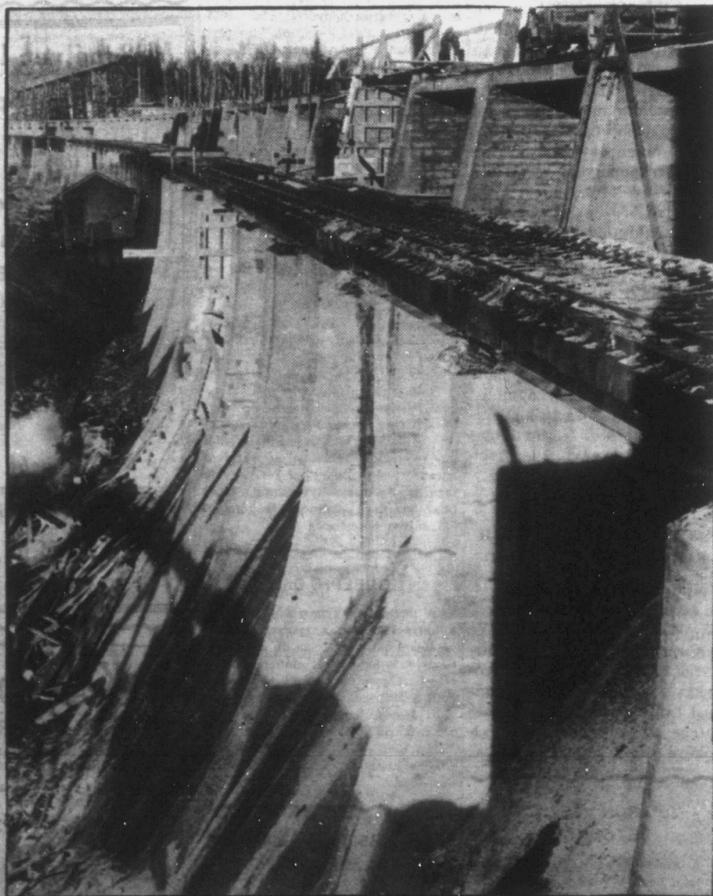
Vége a világnak — ha nem kap észbe az emberiség

Wells angol író, aki — mint maga kijelentette — több könyvet írt, mint amennyinek a címét emlékeztében tarthatná, Newyorkba érkezett. Ezúttal egy újabb kötetének amerikai kiadását készíti elő, melyben a munka, a vagyon és az emberiség jóléte között von párhuzamot. Wells az angolok Jókaija, aki látónki szemmel előre megjövendölte többek között a világháború kitörését is. Newyorkba érkezésekor természetesen az újságírók elhalmozták kérdéseikkel, mire Wells a következő figyelemreméltó nyilatkozatot tette.

A huszadik század civilizációja nem fogja sokáig bírni a megpróbáltatásokat és ha egy esetleges világháború tetőzi be a gazdasági válságot, akkor a

mai kor egész berendezkedése gyorsabban fog alámerülni, mint akár a görög, akár a római világbirodalom megdönthetetlennek hitt uralma. Franciaország túlzott nacionalizmusa felelős nagyrészt a mai bajokért, melyeket gyökeresen megoldani nem is lehet addig, míg az ugynevezett békeszerződés igazságtalanságait helyre nem hozzák — mondotta többek között a világhírű angol író.

Wells szerint hat pontban foglatható össze az az irány, mely az emberiséget megmenthetné a közeledő veszedelemtől. Ez a hat pont, melyet mindenesem nemzetnek magáévé kellene tennie, a következők: 1. a világ kormányzását a politikusok helyett a gazdasági szakértőknek kellene kezükbe venniük, 2. tu-



A Winnipeg folyó "Slave-Falls" azaz Rabszolga-vizesésének kihasználására tízmillió dolláros költséggel épített áramfejlesztőtelep betonszilipjeit láthatják olvasóink fenti képünkön. A városi "Hydro" villamosművek ezen legújabb nagy vállalkozásán több honfitársunk is dolgozott nagyban hozzájárulván ahhoz, hogy ez a 96,000 lóerőt kifejítő turbina-telep hamarabb elkészüljön, mint ahogy eredetileg remélték. (A "Winnipeg Tribune" felvétele)

Egy jó tanács!

HA AZT AKARJA, HOGY **PÉNZE** GYORSAN ÉS BIZTOSAN érjen az ÖHAZÁBA: KÖLDJE AZT A **"PANNONIA"** 621 Main Street, Winnipeg, Man. UTJÁN

TÁVIRATDÍJ csak 75 cent KERJEN PÉNZKÜLDÖIVET

A COLUMBIA MAGYAR GRAMOPHON LEMEZEK képviselete és főterakatai

Az áruosztálynál kapható:

Eredeti DIANA sósborozsa üvege 45 cent és \$1.00.
 Óhazai kassák darabja \$1.75
 Pisták játszóártya 65 cent.
 Selmei pipák szárral \$1.25.
 MODIANO cigarettá papír tucatja 30 cent.
 MODIANO cigarettá hüvely 10 doboz \$1.25

Importált édes-nemes PAPRIKA eredeti féltitkos zsák 75 cent.
 Érdé RÓZSA Paprika fontja 45c

M. K. DOHÁNYJÖVEDÉK CIGARETTA és PIPA-DOHÁNYAI eredeti csomagolásban: 13, 15, 20, 50, 60, 80 és 96 cent csomagokként

VIDÉKRE A SZÁLLÍTÁS KÜLÖN MEGFIZETENDŐ! Kérjen részletes árjegyzékelt!

!!Ügyeljen a Címre!!

Keletkanadában a legjobb, legbiztosabb és leggyorsabb pénzügyi intézmény.

Pénzügyi tevékenységért teljes felelősséget vállalok.

HAZAK, FARMOK STB. ADÁS-VÉTELÉT INTÉZTESSE VELEM

Bármilyen ügyes-bajos dolgában forduljon hozzám:

LOUIS SZABO
 BOX 244 14 Crowland Str. Welland, Ont.
 A „CANADIAN NATIONAL RAILWAY EXPRESS” magyar megbízottja.

P É N Z

KÜLDÉS A VILÁG BARMELY RÉSZÉBE POSTÁN VAGY BÜRGÖNYILEG — HAJÓJEGYEK ELADÁSA AZ ÖSSZE VONALAKRA EREDETI ÁRAKON

4% KAMATOT FIZETÜNK BE TÉTEKRE NEGYEDÉVI EL SZÁMOLASSAL

THE HARBOR STATE BANK
 Alapította: EMIL KISS,
 4th Ave. 9th St., NEWYCRK

A 'Kanadai Magyar Ujság' számonkint 5 centért az alábbi üzletekben kapható:

Montreal Que. Könyvek, folyóiratok, újságok. Iró és papíráruk. HARTMAN'S Stationery Store 1462 St. Lawrence Blvd. Fénsküldés — Bevándorlási Engedélyek — Jogi és Közjegyzői ügyekben forduljon ALEX A. KELEN 1456 City Hall Ave. Fülöp és csemegézet. Különlegességek CHERRY D. SZABÓ 14 Ontario St. East.

Toronto Ont. Könyvek, folyóiratok, újságok. Iró és papíráruk. Gramofon lemezek nagy választéka. COLUMBIA MUSIC CO. Fénsküldés — Bevándorlási Engedélyek — Jogi és Közjegyzői ügyekben forduljon Dr. JÁNOSY & Co-hoz 543 Queen St. W. Könyvek, folyóiratok, újságok. Iró és papíráruk. UKRAINIAN BOOKSELLERS 195 Queen St. West. Könyvek, folyóiratok, újságok. Iró és papíráruk. UKRAINIAN BOOK STORE 399 Queen St. West.

Hamilton Ont. Fénsküldés — Bevándorlási Engedélyek — Jogi és Közjegyzői ügyekben forduljon Immigrants Service Bureau 4 Barton St. East. Kitchener Ont. Újságok — Folyóiratok, — Szivarok, pipa és cigaretta dohány S. JAROSZ 334 King St. West. Melville Sask. Minden pénteken megveheti a "Kanadai Magyar Ujság" legfrissebb példányát SIPOS GYÖRGY a Market-tel szemben.

Stockholm Sask. Magyar pártoló a magyart. Friss gyümölcs — hűlítő italok — Magyar cigarettadohány és hüvely kapható BIRÓ PÉTERNÉL Lethbridge Alta. Magyar Otthon Szálloda SZARKA JÓZSEF 406 — 4th Ave. South Pipa és cigarettadohány, hüvely és papír is kapható. Edmonton Alta. Telepítési Iroda — Fénsküldés — Hajlégyek — Bevándorlási ügyek LUKÁCS LAJOS 10617-97th St.

Vancouver B.C. Egy font pipa vagy cigaretta dohány 90 cent, szállítási költség külön. JACK CANUCK Tobacco Factory 2173 Powell St. Fikyelem magyar Testvéreik! Ha jó farmot akar vásárolni B.C.-ben keressen fel személyesen A. NYISZTOR 455 West Pender St. A FÜGGETLEN SAJTÓ A KANADÁBA SZAKADT MAQYARSA LEGERŐSEBB TAMASZA — LEGYEN ÖN IS MUNKATÁRSUNK!

Kanadai emlékek Edison életéből

ONTARIO EGYES VIDEKEIN SOKAT MESELENEK AZ ÖREG-GEK A NYUGHATATLAN VÉRŰ FELTALÁLÓRÓL — MAGYAROK IS SEGÍTETEK EDISONNAK A VILÁGHIR FELÉ VEZETŐ DIADALUTJÁBAN

Mint már jelentettük, Thomas Alva Edison, minden idők legnagyobb feltalálója, október 18-án reggel örökre lehunyt a New Jersey állambeli West Orange város mellett otthonában. Az egész művelt világ gyászolta ezt a kivételes tehetségű lángszórtó akinek oly sokat köszönhet az emberiség. A Menlo Park árnys fái között ékező laboratórium varázslója is elkötözött az évek sorából, miután csupán az Egyesült Államokban / huszmillió dollárnyi tőkét kényeztetett munkára megszállhatatlan iparág életrekelésével.

Érdekes lesz megjegyeznünk, hogy óriási sikerei ellenére Edison mégsem tartozott a milliomosok közé. A találmányai árán szerzett hatalmas vagyonát minden képzeletet felülmúló kiértekezéseire és szabadalmának megvédésére költötte. Míg a norvég Nobel, a dinamit feltalálója alapítványt tett az emberiség jövőjének jutalmazására, hogy ezáltal nyugtassa meg lelkiismeretét. Edisonsnak erre nem volt szüksége: minden egyes találmánya, a villamos izzólámpától a beszélőmozgólóg az emberiség javát szolgálta. Nem hiába oltították el az egész világ egy percére a villanylámpákat október 21-én, temetése estéjén.

KANADÁBAN AZ ÖREG EDISON SEM VOLT SZERENCÉS

Digby nova-scotiai városkából kerek száz esztendővel ezelőtt indult utnak az akkori közlekedési lehetőségek felhasználásával a holland származású Edison Sámuel az "utolsó vad nyugat" néven ismert Niagara-félsziget felé. Először egy Bayfield melletti farmon, végül is Ontario Vienna falucskájában telepedett meg s el is vette az ottani tanítói tevékenységét. Miután azonban csatlakozott a William Lyon Mackenzie vezette alatt álló forradalmi csapatokhoz, menekülnie kellett s így örökre faképnél hagyta Kanadát.

Amikor mozdonsíppal távíroztak Ontarióból Michiganba

Valami megmagyarázhatatlan varázs megint csak Kanadában csáptotta Edisons, ki ekkor már megtanulta a távírozás minden csínját-bínját. Eleinte ugyan nem tudott állást kapni, de a jó szerencse, vagy jobban mondva a vállalkozó szelleme ismét segített rajta. Egy hideg áprilisi reggelen a kanadai Sarnia kikötő az amerikai Port Huron várossal összekötő kábel elszakította a St. Clair folyó mérföldes medrében torlódjék. A távírások tehetetlenül állottak a természet csapásával szemben és a legfontosabb üzeneteket sem tudták a tulsó partra eljuttatni.

MIÉRT KELLETT EDISONNAK AZ ÉJ LEPLE ALATT MENEKÜLNI KANADÁBÓL?

Ekkor szerkesztette első jelentős találmányát miközben éjszakai szolgálatban volt a stratfordi állomáson. A zsebórával összeköttetésben levő találmány segítségével pontosan minden harminc percben beérkezett a jelentés a vonalszakasz távirati főnökéhez, Edison pedig az alatt nyugodtan — aludt. Nappal ugyanis egy barátja műhelyében állandóan furt-faragott vagy pedig tanult. Sokszor az éjszaka egy részét szintén tudományos ismereteinek gyarapítására fordította s ilyenkor nem egyszer elnyomta az álom. Szerencsétlenségére egy ilyen alkalommal csak azután ébredt fel, amikor keresztülhaladt az

állomáson az a tehervonat, melyet meg kellett volna állítania. Edison átlátta a helyzetet és át-át való félelmében, hogy borzalmas vasuti szerencsétlenséget idézett elő, még az éjszaka folyamán megszökött, hogy soha többé vissza ne térjen Kanadába...

KOPLALÁSTÓL A VILÁGHIRIG

Még szerencsének mondható a szerencsétlenségben, hogy a két egymás ellen száguldó vonat mozdonyvezetője idejében észrevette a veszedelmet s így nem következett be az előrelátható katasztrófa. Ennekfolytán a vasutársaság is szemet hunyt Edison hanyagságának és nem körtözötte a rendőrséggel. Ezután az Egyesült Államok nagyobb városában bolyongott, mindenütt kísérletezve találmányával, melyeket legjobb báráttal is hasznavehetőnek tartottak. Végül is New Yorkban telepedett meg. Egy szép napon meghallotta, hogy a tőzsde táviróhálózatában zavarok fordultak elő és senki sem tudja a baj okát megállapítani. Edison azonnal vállalkozott a feladatra és miután neki sikerült kijavítani a hibát egy ötletes megoldás segítségével, azonnal alkalmaszták.

HOGYAN SEGIT MAGAN EGY 11 ÉVES MUNKANÉLKÜLI

A kanadai Grand Trunk vasut Niagára Falls és Windsor közötti vonalán hónapokig egy iskolásfiú vonta magára az utazóközönség figyelmét. A kis Edison volt. Mint eredeti üzleti szemmel megáldott vasuti rikkancs ugyanis a sajátmaga által szerkesztett "Grand Trunk Herald" című hetilapját árusította, melyet ott állított elő kézznyomdájával a kalauzkocsi egyik rendelkezésére bocsátott sarkában. Egy szép napon azután valamiképpen kigyulladt a kezdetleges nyomdafelszerelés s Tamást egyszerűen a gallériájánál fogva örökre kitétték a vonatról.

Edison egy ideig Torontóban dolgozott, majd ismét visszament az Egyesült Államokba. Nem lévén azonban hazáig elegendő pénze, Mount Clemens állomáson ismét kitétték a szűrért. Az állomás körül ólálkodván, egyszerre csak azt vette észre, hogy a közeledő gyorsvonat elgázolással fenyeget egy kisgyermek, aki a sínek között játszadozik. Egy elszánt ugrással ottermett és az utolsó pillanatban megmentette a pajkos kislányt, aki véletlenül az állomásfőnök gyermeke volt. Hálából ezután az állomásfőnök megajándékozta a minden iránt érdeklődő Edisons a távirókészülék kezelésére. Tulajdonképpen ekkor jegyezte el magát Tamás a villamossággal — örököre faképnél hagyta Kanadát.

Amikor mozdonsíppal távíroztak Ontarióból Michiganba

Stratford Junction állomására. A vonalszakasz távirati főnöke meglehetősen komolyan vette az állást és percnyi pontosságot követelt Edisonsól is. Annymra ment ez az ellenőrzés, hogy például amikor éjjel volt Edison szolgálatban, pontosan minden egyes félórán táviratlag jelentenie kellett. Edison nem egyszer álmos volt, de nem térhetett pihenőre, mert tudta, hogy azonnal elbocsátják, ha nem adja le félóránként a megkívánt Morse jeleket. Másrészt kellett tehát a dolgon segíteni.

KITÜNTETTÉK A MAGYAR FARMEREK JÖTEVŐJÉT

Mint értesülünk, Dr. Christie esterházyi orvost, aki Kaposvár, Whitewood, Stockholm és a környező vidék magyar farmerait már évtizedek óta gyógyítja és valóságos szamaritánusi hivatást tölt be, a délsarkatchewanai orvosegyesület elnökévé választották.

JÓ ÁRON VESZIK A VETŐMAGOT

A saskatchewanai kormány elhatározta, hogy a vetésre alkalmas zab és árpa bushellért a Port William-ban jellest Áronon felül három centet fizet. Ugyancsak nagyobb mennyiségű takarmányzabot fog vásárolni a tartomány, miután lehetővé teszi a saskatchewanai termésből akarják ellátni a kizsárdt területek gazdait.

MEGSZÜNT A MUNKANÉLKÜLIEK ÉHSÉGSZTRAJKJA

Megirtuk, hogy a manitobai St. Vitalon, mely tulajdonképpen Winnipeg egyik külvárosa, hat angol munkanélküli éhségstrájkot, természetesen a hatóságok figyelme is a visszasságok felé irányult és a tartományi segély-biztos azonnal intézkedett is, hogy a három nap óta éhező emberek élelmet kapjanak. A hat angol azonban nem fogadta el a könyörödőmánya, hanem azt követelte, hogy vagy munkát, vagy pedig állandó "relief"-et kapjanak. Így tehát valóságos konferencia indult meg a manitobai törvényhozás palotájában a munkanélküliek és a segély-biztos között mely végül is a panaszosok teljes megalékedésével végződött, úgyhogy már fel is adták az éhségstrájkot.

Hegedűn és Zongorán Játsható Csárdások

Ablakomon kinyitott a muskátli A gőzcsőnek hat kereké de fényes Aláruzt a szél, a babáknak. A lábamon allig-állók. Korhely nota. A legnagyobb áriatom a kaszárnya Amikor a cigány húzza a nóát. A szeretőm Dunántul. A szögeli sürgönypóza. Az én rózsám nem tünik. Azért mert hogy isok én. Az orvos ur tegnap vett be. Azt a fűzfán fűtyölőjét ennek a villágnak. Azt akarja az én kincsem. Azt álmodtam te is szeret. Arad a Tizza. Operettből. \$1.00 Beteg vagyok. Itt a szivem tája. Bírő Marsca libája. Bírő uram bepanaszlok egy legényt Csó, csó, csó, kukorica csó. 1-2-3-4-5-6-7. Badacsonyi csárdás. Egyzer voltam csak a bába. Elment a rózsám Amerikába. Erdő mellett, je magas. Ez a kis lány azt hiszi. Est a kerek erdőt járom én. Édesanyám nem tudok elaludni Erik a ropogós caeresznye. Fáyilla, fakánál, fatányér. Flúteó cigány, nem tünik. Gyantázó primás a vonó. Ha bemegyek a csárdába. Ha egy darab arany volna. Hajlik a jegenyő, sőtöl a levele. Hajnalcaillaz az égen. Ha megehlők kinyitóm a hcsákánál. Haras állja volt egy kis lány. Rej cigány, halló-e? Hosszu volt a tegnap este. Huszár csárdás. Huzad cigány a rózsámnak. Icí-níci rózsalevél az alkad. Icíly betvár, mik a nyár. Így teszek, úgy teszek.

Ara fűzetenként 50 cent 10 fűzet egyszerre rendelve \$4.50 20 fűzet egyszerre rendelve \$8.00 A. WIESINGER 961 St. Nicholas Ave. New York, N. Y.

Mai mélyen leszállított árjegyzékünk európai kifizetésekre

Table with exchange rates: Pengő 100. — \$16.50 és postadíj; Lei 1000. — \$6.30 és postadíj; Dinár 100. — \$1.80 és postadíj; Cseh korona 100. — \$3.00 és postadíj

KÁBEL DIJ 25 CENT PÉNZKÜLDÉSEINKET AZ AMERIKAI DOLLÁR ÁRFOLYAMÁN SZÁMITJUK

Dollárkifizetéseket mindenütt a LEGOLCSÓBBAN MEGBIZHATÓAN GARANTÁLTAN FOGANATOSITJUK

Bővebb felvilágosításért írjon magyarul a legnagyobb chicagói Amerikai Magyar Bankhoz

KAUFMAN STATE BANK 124 North La Salle Street-Chicago, Illinois U. S. A.

KANADAI SZOLGÁLAT HAMBURG és HALIFAX között

Rendes hajjáratok a Hamburg Amerika Vonal népszerű hajóin: ST. LOUIS, MILWAUKEE, CLEVELAND Váltás meg rokonal részére a jegyet előre, mert így a beutazás sokkal gyorsabban történik.

LESZÁLLITOTT ÁRU ODAVISSZA JEGYEK \$16850 NEW YORKTOL BUDAPESTIG ÉS VISSZA HARMADIK OSZTÁLYON Forduljon felvilágosításért a helyi ügynökhöz vagy

HAMBURG-AMERICAN LINE 276 MAIN STREET, WINNIPEG, MAN.

Robin Hood FLOUR

ROBIN HOOD LISZTBŐL KÉSZÜLT
KENYÉR JOBB IZU



Háziorvosunk Levelesládája

Lapunknak sikerült Dr. Biró Károly közreműködését megnyerni abból a célból, hogy mindazon honfitársaink is kikérhessék tanácsát, akiknek a nagy távolságok miatt nincs módjukban étrendjükben felkeresni. Ezen rovatunk keretében Dr. Biró teljes díjtalanul ad felvilágosítást minden olyan olvasónknak, akiknek előfordul az orvoshoz való eljutásuk nehézsége. — Akik kérdéseikre Dr. Birótól magánleveleket várnak, azt is ingyen kapják, ha előfizetésüket egy évre előre rendezik. Levelet az előfizetést együtt küldje a "Kanadai Magyar Újság" címére: 375 Hargrave St. Winnipeg, Man.

Dr. Biró Károly

Ezúton is felhívjuk honfitársaink figyelmét, hogy Dr. Biró csak teljes névvalószínűséggel és pontos címmel ellátott levelekre válaszol, de bárki tetézés szerinti jelölést adhat még ezenkívül, ha még nevének kezdőbetűit sem akarja nyilvánosságra hozni.

Munkás, Welland. Nehéz testi munkát szívbetegséggel végezni nem szabad. Az a körülmény, hogy Ön, mint maga írja, már évek óta keményen dolgozik "szívhajával" — arra mutat, hogy a szívének valószínűleg nincs nagy baja. Panasznak okát vizsgálat nélkül megállapítani nem tudom. Legtöbb esetben valószínűleg az orvoshoz fordulni vizsgálat céljából.

F. M. Khedive, Sask. Panaszai valószínűleg a szem kötőhártyájának a gyulladásából erednek. Ennek az oka a különböző eredetű fertőzések kivételével az, hogy a szem gyengül. Bármi legyen azonban az ok, forduljon szemorvoshoz, aki meg fogja szabadítani az érintett szemét a fertőzéstől. A hegyvenes évek táján a legtöbb ember szemé oly változásokon megy át, melyek következményeként a közelről való olvasás egyre nehezebb lesz. Ezen szemüveggel lehet segíteni, amely csak olvasáshoz kell, mert

a távlatlás rendszerint nem rosszabbodik a korrall.

Z. O. Az orr vörösségét a bőrnek a betegsége okozhatja. Ha erre utaló gyanús tünetek nincsenek, akkor lehet, hogy valamilyen általános testi zavarnak a jele. Sokat javíthat rajta ha bőven táplálkozik, kellő testmozgást végez és ha friss levegőn tartózkodik szabad idejében. Azonkívül az orr naponta fél órán át borogassa hideg és meleg vízbe mártott törülközővel. Vérszegénysége ellen az orvosával irasson elő vas tartalmú gyógyszert.

Több albertai érdeklődőnek. Albertában a tüdőbetegségeket nem kezelik ingyenesen, mint Saskatchewanban. Aki intézeti kezelésre szorul az a Calgary szanatóriumában nyerhet felvételt.

L. Cs. M. Orvosának igazán van, amikor azt állítja, hogy a baját operálás nélkül meggyógyítani nem tudja. Miután még fiatal ember operáltassa meg a sérvét, mert sem orvos, sem

sérvkötő viselése azt el nem tűn teti. A sérv idővel csak nagyobbodik és amellet, hogy nehezebb munka végzésére alkalmatlanná teszi, abban a veszélyben is forog, hogy akkor kell majd megoperáltatnia, mikor a műtét körülményei nem oly kedvezőek.

A WELLANDI REF. EGYHÁZ HIREI

Közi: Tiszt. Nagy Ferenc

Október 31-ét, a protestáns szünetnapját, ez évben is a lakosság körében fogjuk megünnepelni. Kérjük szeretettel a híveket, hogy ezen a nevezetes ünnepélyen vegyenek részt és jöjjenek mindnyájan az Ur házába. A lelkész ismeretlenségére a reformátor Zwingli Urának munkáit.

Nőegyletünk e hó utolsó szombatján álaros bált rendez. A mulatságon értékes díjak nyerne majd a legeszebb, a legeredetibb és a legcsináltabb jelmezűek.

Egyházközi előjárása a helybeli angol református egyházzal a templom kifestése céljára ötven dolláros adományt nyújtott át.

Tudomására akarjuk adni az ösmagyarországnak, hogy értesítésünk szerint a városi egyházak kiküldötték vallási cenzus céljából rövidesen mindenképp fel fogják keresni. A népszámlálók csupán a lakosok nevét és a vallását fogják megkérdezni, ne idegenkedjen tehát senki tőlük.

A Nőegylet Palecs Kató rendezése mellett lázasan készülődik a magyar szimfonikus zenekar egyik legreményesebb darabja, az "Elnémult Hangok" leadására. A lejárás pontos idejét majd csak később fogjuk kihirdetni.

HAZAÉRKEZTEK KINÁBÓL LINDBERGHEK

Mult csütörtökön érkezett Lindbergh és felesége British Columbia Victoria kikötőjébe Kinából. A Landsdown repülőtéren már várt rájuk egy Lockheed repülőgép — a "Justice for Hungary" mása — melyen a fiatal pár háromszori leszállás után Newyorkba repült. Lindbergh apósa tudvalevőleg hírtelen elhalálozott s így a fiatal amerikai repülőpárt távlatilag hazahívták Kinából, ahol az árvíz-sújtotta vidékek szerencsétleneknek szállítottak szereltes csomagokat.

Meghalt McPhail, a Pool elnöke



Október 24.-én helyezték Reginald McPhail nyugalomra a szövetkezeti farmer-mozgalmak egyik legrégebbi előcsatárját, Alexander McPhail-t, akit egyezményes farmerből emelkedett a kanadai pool elnöki tisztébe. A 47 éves közzgazdán vakbélműtétet hajtottak végre az orvosok és már annyira jobban érezte magát, hogy ki akarták engedni a kórházból. Mult szerdán hajnalban azonban egyik lüteműtér aludt vérsomó torlaszolta el és mire a bajt észrevették az ápolónok, már nem segíthettek a betegben. McPhail jellegzetesen kanadai pályafutása az ontariói Paisley egy szegényes kis gaz-

daságában kezdődött. Kilenc gyermek lévén a családban, iskoláztatásáról szó sem lehetett és egészen 23 éves koráig a legnehezebb testi munkával kellett megkeresnie kenyerét. Ezután Saskatchewan tartományban telepedett meg testvéreivel együtt ott ahol ma Elfros község terül el, akkor azonban 35 mérföldnyire volt a legközelebbi vasútállomás. A nehéz napi pionír munka után szakított esténként magának annyi időt a fiatal farmer, hogy közzgazdasági ismereteit bővítse.

Mint a Saskatchewan Grain Growers Association helybeli delegátusa, a nagygyűléseken mindig feltűnt komoly felkészültségével és hozzájárult javaslataival. Így történt azután, hogy az 1922-ben megüresedett titkári állásra öt választotta meg a farmerek bizalma. Ebben a minőségben kezdte meg a pool mozgalom népszerűsítését és 1923-ban öt tünnették ki a gabonatermelők azzal, hogy a szövetkezeti értékesítés megszervezésével bízták meg. Nagyrészt McPhail hozzájárulásának köszönhető, hogy a pool az első években oly eredményesen működtött, viszont ő volt az, akit a válságos viszonyok leginkább megtörték, hiszen évtizedes becsületlen munkájának álmaikat tett tönkre.

Rengetett a föld, amikor Tokio Szigetét ünnepelte

ISMÉT KANADÁBA ERKEZETT A VONÓ MAGYAR NAGY-MESTERE — A TITOKZATOS ÁZSIA IS MEGHAJOLT EGY HAZANKFIA ELŐTT

Október 28.-án magyar művésznek tapsol a Csendes Óceán kanadai kikötővárosa: Vancouver. Az ottani magyar kolóniának, melynek legnagyobb részét hontalan munkanélküli, jól esik elismerést hallani és olasz Nap Országában részesítették. Még a természet elemei is hozzájárultak ahhoz, hogy ez a nagytehetségű magyar hegedűs a japán testvérpárral kimélyítse kulturális kapcsolatát. Amikor első este fellépett a tokiói operház színpadára, a műsor közben egyszerre vesztőjőslő morajlás hallatszott a föld mélyéből és iszonyatos földrengés reszkette meg a falakat.

A világszerte ünnepelt művész Kanadába érkezésekor levélben számolt be lapunk olvasóinak néhány kimagasló ázsiai élményéről. Kétségkívül legkímálgaslóbb ezek közül az az őszinte ünnepelés, melyben a "Felkelő vasni a maga fajtájáról, ugyanabban a nagyvárosban, ahol a munkabéreket leszorító ázsiai népfajok miatt semmiféle "idegen" nemzetiségnek sincs becsülete. Szigeti József azonban a hegedűjáték legnagyobb magyar művelője más megítélés alá tartozhat még Vancouverben is: legalább erre vall a nagy angol lapok heteken át való cikkezése, még hozzá a legteljesebb elismerés hangján.

Szigeti a távol Keletről érkezett: Messze Ázsiából, melynek titokzatos sárga népműllői oly sok gondot okoznak a föld másik oldalán is. És csodálatos, hogy amikor a fehér és a sárga emberfaj semmilyen téren sem tudja megérteni egymást: akadjon egy magyar hegedűs, akitnek művészete meg tudja pendíteni a sárgák szívét is. A bolsevik Stalin Oroszországtól Japánig egész Ázsia meghajolt a vonó magyar nagymestere előtt, aki most újra Kanadában, majd pedig az Egyesült Államokban aratja babérait, mindenütt mint "Joseph Szigeti, Hungarian Violinist".

A földrengést halálisan áhltatos csend követte, majd megszólalt a magyar művész kezében a hegedű. A száztáru kíséretnek az őt követő példát és a közönség lélekzetvisszafojta élvezte a muzsikát a — halál torkában. Amikor biztos pusztulással fenyegetett a földrengés, Szigeti vonójával megelőzte a pánikot; viszont ráadásókkal nyugtathatta csak meg a háromezer japánit, amikor távoznia akart a dobogóról. Jellemzősül megemlíthetjük, hogy egyedül Tokióban hat hangversenyt kellett ezután adnia, mert közel huszezer ember akart gyönyörködni játékában.

Küldjük be a leszerelési iveket!

EGYSÉGESEN KELL MEGMOZDULNIA KANADA MAGYARSÁGÁNAK EGY ESETLEGES UJABB HÁBORU ELLEN — MÁR 3,678 OLVASÓNK EMELTE FEL SZAVÁT A FEGYVER KEZÉS ELLEN

A "Women's International League of Peace and Freedom" torontói központja felszólította lapunk szerkesztőségét, hogy az olvasóinktól összegyűjtött aláírásokat mihamarabb juttassuk rendelkezési helyükre, hogy azután más nemzeti tiltakozásával együtt a Népszövetséghez terjesszük hessék fel azokat. A "Kanadai Magyar Újság" által szétosztott ezer aláíró legelőbbet már visszaküldték honfitársaink s azokon nem kevesebb mint 3,678 névaláírás szerepel. Ezúton ismét felkérjük azokat, akik még visszatartották az iveket, hogy haladéktalanul juttassák el címünkre, nehogy a magyar aláírás-gyűjtemény megkészen. Legutóbbi nyugtázanánk óta a következő iveket kaptuk meg: Szabó S. Lac Brul, Que. továbbá Ontarióból: Mész B. Hunta. Fehér Mihály

North Malden. Nímás Ferenc Niagara Falls. Rimaszombat István Windsor. Nyugatkanadából: Gulyás Mihály Woodside Man. Kozogovits J. Mayer M. Elmwood Man. Saskatchewanből: Korponay József Coha. Mihályka István Luseland Tóth József Morse. Szociális Testvérek Stockholm és Endress J. Sunkist. Albertából: Fóris János Banff. Wein Ferenc Brainerd. Császár J. Carman. Kaiser István Clyde. Fia György Gunn Rédl Antal Milo. British Columbiából: Hajnal A. Eburne Rényi József Olivér. Tóth A. Savory és Domonkos Pál Willow River. Az ezután beérkező iveket egyik legközelebbi számunkban nyugtázzuk egyuttal szemelvényeket küldve olvasóink lefegyverzés elleni leveleiből.

Végrehajtották az első statáriális ítéletet Magyarországon

Mint azt budapesti szerkesztőnk jelentése alapján közöltük, a biatorbágyi merénylettel kapcsolatban a magyar kormány kihirdette az ostromállapotot nemcsak a közlekedési szervek ellen elkövetett merényletekre, hanem a gyújtogatásra, betörésre, valamint az élet- és vagyongörbítéssel szemben elkövetett bűncselekményekre és azok felbujtóira is. Amint az "Associated Press" kábeltáviratából értesülünk, október 19-én végre is hajtották Budapesten a rögtönítélő bíróság határozata alapján az első ítéletet. Ondi Sándor 20 éves rovtmultu betörőt bankrabláson érték a 18 éves Bónya Józseffel együtt. Ugyanaznap délután 4 órakor Ondit kötél általi halálra ítélte a statáriális bíróság. Bónya pedig 15 évi börtönt kapott. Ondit az ítélet kihirdetése után két és félórával már fel is akasztották.

TILOS A VADAK MERGEZÉSE

A hatóságok legújabbán szigorúan büntették azokat a vadfogókat, akik mérgezik a szörmes vadakat és ezáltal rohamosan kipusztítják az ország valamikor felbecsülhetetlen értékű vadállományát. A szakértők szerint sok esetben egy egész tucat vad hullik el mérgezés következtében, míg a vadfogók egynek a szörmjét meg tudják szerezni. A mérgezett állatok ugyanis odukba menekülve ott pusztulnak el. Ha nem sikerül megszüntetni a mérgezést, öt éven belül alig marad szörmes vad Kanadában.

4 nagy karácsonyi társasutazás az Óhazába

TISZTISZELŐINK SZEMELYES VEZETÉSÉVEL

1931 nov. 28-án

CUNARD LINE

"ASCANIA" hajóján

Winnipeg — Budapest \$148.24
Oda-vissza \$241.50
Winnipeg — Prága \$142.39
Oda-vissza \$239.00

November 28-án

WHITE STAR LINE

"DORIC" hajóján

Winnipeg — Budapest \$148.24
Oda-vissza \$241.50
Winnipeg — Prága \$142.39
Oda-vissza \$239.00

December 10-én

HAMBURG-AMERICA LINE

"DEUTSCHLAND" hajóján

Winnipeg — Budapest \$160.88
Oda-vissza \$252.70
Winnipeg — Prága \$156.44
Oda-vissza \$243.20

December 11-én

FRENCH-LINE

"ROCHAMBEAU" hajóján

Winnipeg — Budapest \$159.44
Oda-vissza \$252.70
Winnipeg — Prága \$153.59
Oda-vissza \$250.20

JELENTKEZZEK MÁR MOST!

"PANNONIA" hajóján

261 Main St., WINNIPEG Man.

Megmentették a "Baychimo" legénységét

Alaska legészakibb fokát a lig hagyta el egy szeptemberről éjszakai Hudson's Bay egyik csekereskedő-hajója, a "Baychimo", mikor egyszerre jégpáncélba ütközött a gőzös orra. Több mint három hétig ott vesztegelt a regényes multu visszatekintő gőzös a jégpáncél közé szorulva, anélkül, hogy kedvező meleg szél megtörte volna az emberi erővel megbont hatatlan pánccél-falat.

re levő Nome alaskai kikötőben rakták őket partra, hogy az október 22.-én Vancouver felé induló gőzhajót elérjék.

Végül is amikor a hajó kapitánya látta, hogy hiába várnak a szabadulásra, szikratávirattal jelezte a kormányzatnak, hogy segítséget kért, mely háboru repülőgép alakjában meg is érkezett. Először a 250 mérföldnyi távolságban levő legközelebbi Koetchue szigetre szállították a szorongatott helyzetbe került legénységet majd onnan a szintén több mint 200 mérföld

A 31 főnyi személyzet nagy része azonban inkább az Alaskában való maradáshoz választotta és 18 matróz már fel is építette téli szállását, melyet szintén megtöltöttek élelemmel, nehogy a télen nélkülözniök kelljen. A "Baychimo" gőzös pedig ott marad az elemek maratalelkével, míg a jégpáncél fel nem olvad, ami legjobb esetben 1932 júniusára várható. A norvég kezek által készített és a háboru alatt a németek fogásába került "Baychimo" regényes multu tehát ismét egy gazdag élménnyel bővült — ha kibírja a jég vagyúriújának szörnyűségét majd onnan a szintén több mint 200 mérföld

Nyilatkozott MacKenzie King

Kanada volt miniszterelnöke és jelenleg a liberális ellenzék vezetője, MacKenzie King Ontario London városában tartott beszédével megtörte azt a csendet, mely a Bennett kormány uralomrajtása óta megülte a politikai berkeket. King kijelentette, hogy a Beauharnois-csatorna erőműtelepeire az engedélyt már azelőtt megadta a parlament, mielőtt a Beauharnois-érdekelttség nagyobb összeggel támogatta volna a liberális párt kasszáját.

tűnik, hogy a liberális párt kasz szája teljesen üres, ugyanígy, hogy még a legszükségesebb propagandá-iratokat sem tudják kinyomtatni.

TOROKGYIK ÚTOTT KI AZ UTÉPÍTŐ MUNKÁSOK TABORÁBAN

A Fort Frances és Kenora ontariói városok között épülő "Trans-Canada" műút munkás-táborban az elmúlt hét fojnyán négy munkás torkában difteria-bacillusokat állapítottak meg az általános egészségügyi vizsgálatot tartó hatósági orvosok. Természetesen a tábori azzonnal lezárták és miután minden egyes munkást beoltottak, szigoru megfigyelés alatt tartják az egész környéket, nehogy a veszedelmes kór tovább terjedhessen. Bárha mindaddig komolyabb megbetegedés nem fordult elő, még egyszer be fogják oltani a munkásokonlményent a fertőző betegség ellen.

A Fort Frances és Kenora ontariói városok között épülő "Trans-Canada" műút munkás-táborban az elmúlt hét fojnyán négy munkás torkában difteria-bacillusokat állapítottak meg az általános egészségügyi vizsgálatot tartó hatósági orvosok. Természetesen a tábori azzonnal lezárták és miután minden egyes munkást beoltottak, szigoru megfigyelés alatt tartják az egész környéket, nehogy a veszedelmes kór tovább terjedhessen. Bárha mindaddig komolyabb megbetegedés nem fordult elő, még egyszer be fogják oltani a munkásokonlményent a fertőző betegség ellen.



Megéri, hogy maga "sodorja" TURRET FINE CUT

Próbálja ki. Vegyen egy 20 centes Turret Fine Cut csomagot, nyissa ki és a benne talált Chantecler papírral sodorjon legalább 50 cigarettát a kellemes ízű, kielégítő Virginia dohányból.



15 és 20 centes csomagok és 1/2 fontos bádogdobozok

"HAZÁDNAK
RENDJÉTELENT
LEGY HIVE, OH MAGYAR!"



MAGYARORSZÁGI HIREK

"CSONKAMAGYARORSZÁG
NEM ORSZÁG, EGÉSZ
MAGYARORSZÁG
MENNYSORSZÁGI!"



A KANADAI MAGYAR UJSÁG
BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉGÉNEK JELENTÉSEI
BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉGÜNK CÍME: HEGEDŰS SÁNDOR UCCA 18. IV. 2.

MI UJSÁG A MEGYÉNKBEN?

CSANÁD, ARAD ÉS TORONTÁL MEGYE

Feketegyarmat községben Hacker Ignác kereskedő kertjében lekvárfőzés közben tűz ütött ki, amely a nagy hőségben percek alatt átcsapott a szomszédos gazdasági épületekre. A helybéli és környékbeli tüzoltók tehetetlenek voltak a tüzzel szemben, mire az aradi tüzoltóktól kértek segítséget. Mire azonban azok megérkeztek 29 ház lakóház és 16 gazdasági épület teljesen elpusztult. 70 magyar gazda hajléktalanná vált és elpusztult rengeteg háziállat is.

BIHAR MEGYE

Furcsa jelentés érkezett az oláhok által megszállott Belényesből a nagyváradi megyeházára. A jelentés szerint a Belényes körüli falvak lakossága úgy védekezik a gyufadrágaság ellen, hogy minden faluban öröktűzet gyújtott, amely felváltva hetenként más és más gazda konyháján ég. Ehhez a tűzhöz jár aztán az egész falu pipagyújtásra, vagy parázsért, ha valaki otthon is tüzet akar rakni.

CSONGRÁD MEGYE

A Pusztaszeri Árpád Egyesület kezdeményezésére Szeged város országos mozgalmat indított egy száz holdas pusztaszeri Nemzeti Park létesítésére. A pusztaszeri Árpád Emlék ugyanis Csonkamagyarország földjén, a vidéken az egyetlen megmaradt milliennári emlékmű.

FEJÉR MEGYE

Az Isztimér község melletti erdőben egy nő holttestére bukkantak. Kijelentés nem lehetett megállapítani, csak annyit tudnak róla, hogy egy évvel ezelőtt tűnt fel az erdőben s mindenki elől elmenekült. Bogyókkal és vadgyümölcsökkel táplálkozott s lassanként teljesen elvadult. A gyenge táplálkozás következtében erejét veszítette, belekerült egy szakadékba, ahonnan nem tudott kimászni s a szó szoros értelmében éhenhalt.

KOMAROM ÉS ESZTERGOM MEGYE

Basaharcon a téglagyár közvetlen szomszédságában Szent István-korabeli temetőt tártak fel. Az országúti dűlő egyik meredekebb dombjának tetején már régóta embercsontokat vet fel a földetforgató kapa. A feltárt öt gyermek, három nő és két férfi sír mellékleteiből megállapították, hogy azok Szent István-korabeliek lehetnek. Régi honfoglaláskorabeli telep lehetett itt.

MOSON MEGYE

Mosonmegye Pusztasomorja helysége felett beleszápott a villám a Bécsből Budapest felé haladó postarepülőgépre. Ujváry László pilóta nyugodtságának köszönhető, hogy a nagyszéri szerkezetű gép allig néhány perces késéssel érkezett Budapestre. Renaudel francia szenátor is a gép utasai között foglalt helyet és szemtanúja volt a magyar pilóta hőstes magatartásának.

NÓGRÁD MEGYE

Nagy Iván történetíró 300 holdas birtokát a balassagyarmati múzeumépület felépítésére hagyta. A múzeumban nyer elhelyezést a felvidéki vármegyék palóc és barkó néprajzeinek gyűjteménye, hat vármegyéből: Nógrád, Gömör, Kishont Heves Borsod s Hont vármegyékéből a palóc származású földmives családok kivessző érekltyéi.

SOPRON MEGYE

Londonban bizottság alakult a céllal hogy Haydn kismartoni szülőházát megvásárolja és múzeummá alakítsa át. A múzeumot terv szerint, 1932-ben a nagy zeneszerző születésének 200-ik évfordulóján avatnák fel. A londoni bizottság külön Haydn-émlékszemleket akar építtetni Kismartomban, ahol Haydn-hangversenyeket rendeznének. A múzeum és emlékszemlekek felállításához szükséges pénzt Londonban gyűjtik össze.

ZEMPLÉN MEGYE

Sárospatakon, Rákóczi Ferenc ősi városában október első napjában ünnepelték a híres-neves pataki "kollégium" 400 éves fennállásának jubileumát. Az Ohaza tudományos életének színe-java képviseltette magát az ünnepségen. Sárospatak főiskolája nemcsak arról nevezetes, hogy történelmi nagyságok látogatták előadásait, hanem innen indult ki a magyar szabadságharcok nagy része is.

Egy magyar asztalos nekivágott Beduin-országnak

Augusztus 20-án a Jeruzsálemi angol hadi temetőben az öt méter méter széles, egy méter magas, fából faragott könyvet talált, amelyet még aznap a rendőrségre szállítottak és megindult a nyomozás vajjon ki vitte oda ezt a művészi alkotást és ki szerkesztette a könyv szövegét.

Mi volt a könyv tartalma, amely a rendőrséget nyomozásra indította? A könyv címlapján az angol felirás olvasható: "Justice for Hungary" és alatta a magyar címer Szent István koronájával, borostyán-ágaktól övezve. A másik oldalon pedig ez áll: Készítette ősz tarand Jeruzsálemben.

Magyarul az angol szöveg így hangzik: "12 millió fegyvertelen kar emelkedik az ég felé! 12 millió megfosztott kar kér igazságot és a trianoni békeszerződés revízióját. A legigazságatlanabb és legembertelenebb béke: szétszakította Szent István 1000 éves birodalmát, millió és millió magyart elszakított az anyaföldtől. Kényszerítettek, hogy elfogadjuk a szégyenteljes békét, a derék és hősi magyar erő kényszerült meghajolni a számföldtől tulerelő szemben. 800.000 magyar halott teteme fedi a csatatereteket a világ minden részén... Sok vér folyt, de még többnek kell folynia... mi sohasem adjuk fel Szent István 1000 éves régi birodalmát, soha! — soha!"

"HA ÚT A LESZAMOLÁS ÓRÁJA..."

"Kemény karunk még nem kovácsolja a fegyvereket, a harci kúrt még nem fúj riadózt. Békes uton kérünk igazságot! Ha a elszámolás órája út, mindnyájan ott leszünk, mi — a 12 millió megtörhetetlen magyar. És akkor a világ szeme előtt, a mi nagy csatánkban kérjük a művelt emberiség szimpátiáját.

Jeruzsálem, 1931 Szent István napján."

Ugyanaz nap egy alacsony természetű, vézna legényke jelenik meg előttem, hatalmas hátizsákkal a hátán, vándorbottal a kezében és magyarul szólít meg.

— De hát kihez van szerencsém és mi az óhajátása? — kérdezem.

— Koch Domonkos a nevem 36 éves asztaloslegény vagyok, dunavecsei lakos és most utam folytatására egy kis anyagi támogatást kérek — volt az egyetlen és őszinte válasza.

BANDITÁK GARAZDALKODNAK, AHOL RÁKÓCZI HALLGATTA A TENGER MORMOLÁSÁT

Az ifjú egyenes fellépése felkeltette érdeklődésemet és kikérdeztem utazása, célja és egyéb körülményei felől. Becsületet sugárzó szemei elárulták, hogy mindaz, amit mond igaz s szavaiból láttam, hogy jó magyarral van dolgom. Ebédünk közben megereget a nyelve és elbeszélte kalandos utazását.

Két évvel ezelőtt indult el Magyarországról és a Balkánon keresztül gyalog eljött Rodostóig. Rodostótól kissé délre török banditák kifosztották pénzéből és revolverétől. Ő azonban tovább folytatta útját Európából

át Ázsiába, mert amint mondta "belső ösztön hajt, kényszerít hogy tegyek valamit a Csonkaország érdekében, hogy propagandát fejtsék ki a trianoni békeszerződések revíziója érdekében ott, ahol ezt nem ismerik, vagy ahol sok idegen fordul meg." Ez az ő vándorlásának célja, amelyet szinte emberfeletti nehézségek leküzdésével is követ.

Igy jutott át a Taurusz hegyesen télen idején, ahol az éjjeleket is a szabadban töltötte; Szíriában hathónapi elzárásra ítélték.

A SZENTFÖLDÖN AT A BIZTOS HALALBA

Mielőtt a Szentföldre bejutott volna, természetesen tilos utakon, a Genezáret tótól délre beduinok támadták meg, ami itt nem különös dolog, de ékzetlen kiabálására csupán agyba-főbe verték és azután otthagyták de semmit sem vettek el tőle. A Szentföldön egyenesen Jeruzsálembé jött és két magyar mérnök, Koch és Palotai jóvoltából a vízműveknél munkát kapott, nappal követ tört, árkot ásott, éjjel pedig a Mamilia temetőben aludt hogy a pénzét megtakarítsa emlékművének megteremtésére. Ezekből a keserves paszterekből szerezte össze a festéket, a fát és a szükséges anyagot, hogy Trianon revíziója érdekében a világ figyelmét itt felhívja. A mű Szent István napjára, a kitűzött terminusra el is készült és ennek a napnak hajnalán ő maga cipelte ki a 120 fontos könyvet a haditemetőbe és a korai órákban ott észrevétlenül a temető oltárán elhelyezte. Hogy mi lesz a könyv további sorsa, azazal ő nem törődött, megtette kötelességét, amelyre egész ben-szóvalója kényszerítette.

— Most megyek tovább Transzjordánián át a Sinal hegyen épült Katalin kolostorba, azután Kairóba és onnan le a Victória tóhoz, hogy ott is propagandát csináljak a haza érdekében — felelte olyan határozottsággal, hogy lehetetlen volt a tervéről lebeszélni, amely minden józan ember megítélése szerint biztos ut a halálba a pusztas és a Sinal hegy verengző és kegyetlen beduinjai miatt.

"HE WROTE THE TRUTH ONLY!"

Sajnálattal hocsátottam utjára ezt a lelkes ifjút, de segíteni rajta nem igen lehetett, mert se vízuma, se engedélye nem volt ittmaradásra. Egy kis anyagi támogatással zsebében utjára indult.

A történethez tartozik hogy a rendőrség néhány nap mulva megtudta, hogy ki készítette és vitte a temetőbe ezt a művet, de mivel a szövegben semmi olyan nem volt, amely politikailag vagy más tekintetben kifogásolható lett volna, nem is tartotta szükségesnek utánakatantni és előállítani.

— Csak az igazságot írta-mondotta az egyik angol rendőrtisztviselő.

Sajnáltam, hogy ez a művészi alkotás a rendőrségen hever, ezért elhatároztam, hogy megszerezem a zárandokház szá-

mára A magyar konzullal megjelentünk a rendőrfőkapitánynál, hogy kikérjük a számukra amugy is hasznavehető alkotást, de természetük ezt — sajnos — nem engedték. Az angol gentleman azzal vigasz-

talt: "Amely nemzetnek ilyen lelkes, veszélyt nem ismerő, ha látt megvető bátorságu fiait van, mint ez az egyszerű asztaloslegény az a nemzet nem veszhet el."

Lippay L.

LISZTTEL FÜTENEK ODAHAZA

Csak nemrég jelentették az eddig nyolc százalék szurok volt, ami a brikettet nagyon megrágitotta. Körülbelül százhusz vagón lisztet dolgoznak majd fel e télen a brikettgyártás céljára, tehát százhusz vagón lisztet pótolják majd a külföldi árut, hogy olcsóbb fűtőanyagot hozhassanak forgalomba.

a brikettgyártáshoz. A brikettben eddig nyolc százalék szurok volt, ami a brikettet nagyon megrágitotta. Körülbelül százhusz vagón lisztet dolgoznak majd fel e télen a brikettgyártás céljára, tehát százhusz vagón lisztet pótolják majd a külföldi árut, hogy olcsóbb fűtőanyagot hozhassanak forgalomba.

BETEG ÖN?

VAGY EREZ VALAMI RENDELLENESSÉGET SZERVEZETESBEN? Ha igen — írjon vagy jöjjön el személyesen Készenléti egyetlen Magyar Gyógyászterábia, ahol magyarul beszélnek és Ohazában képzett GYÓGYSZERÉSZ díjazatlanul ad tanácsot és csinálja meg orvoságát

I. ROTHBART

gyógyász és vegyész

594. Dundas St. West. TORONTO, ONT.
POSTAI RENDELÉSEKET AZONNAL KIKÜLDÜNK

KARÁCSONY

AZ ÓHAZÁBAN

Indulás New Yorkból tapasztalt vezetők felügyelete mellett a következő hajókkal

ST. LOUIS - - - december 9.
DEUTSCHLAND - - - december 10.

Az Ohazában élő rokonok és barátok szeretettel várják a karácsonyi ünnepekre hazatérő kanadai magyarokat. Az utasok gyors továbbítása Hamburgból Magyarországra.

MERSEKELT ARU KÖRUTAZÁSI (ROUND TRIP) HAJÓJEGYEK.

Forduljon felvilágosításért bármely ügynökünkhöz, vagy

HAMBURG-AMERICAN LINE
39 BROADWAY - - NEW YORK

PYRAMID házi daráló

NELKÜLSZETHELEN MINDEN HAZBAN

Könnyen szabályozható bármely nagyságu darálásra. Darálthat vele: mákot, kávét, borsot, sőt cukrot, babot száraz kenyéret. Könnyen kezelhető, és tisztítható. — Egy gyermek is kezelheti.

Elszállítva a legjobb anyagból.

KÜLÖN FA DOBOZBA CSOMAGOLVA ÁRA \$2.85.

Kapható:

az EATON Co bármely üzletében, bármely városban. Wellandon: McMaster Hardware Store-ban East Main St. Vagy direkt a gyártól: PYRAMID MACHINE Co, WELLAND, ONT.

MACDONALD'S Fine Cut

A LEGJOBB DOHÁNY AZOK RÉSZÉRE AKIK MAGUK, SODORJÁK CIGARETTÁIKAT



15¢

Minden csomag dohánnyal ZIG-ZAG CIGARETTAPAPIRT INGYEN ADUNK



Kanada legjobb cigarettadohánya

NEW YORKBÓL EURÓPÁBA
5 NAP A TENGEREN
CHERBOURGON AT
6 NAP BREMAN AT
a világ két leggyorsabb hajóján:
BREMEN ÉS EUROPA
HÉT NAPON BELÜL MAGYARORSZÁGBA ÉR
Vagy utazzák a népszerű
COLUMBUS
expresszáján. — Ugyancsak rendszeres heti járatok a híres Lloyd kabin-hajókkal
Írjon magyarul a következő címekre:
NORTH GERMAN LLOYD
654 Main Street
WINNIPEG, MAN.
209 Avenue 51g, SASKATOON, Sask.

Kanada Magyar Újság

Entered as Second Class Matter, Post Office, Ottawa, Ont., Canada.
Published by the Canadian Hungarian News Co. Ltd.
375 Hargrave St. WINNIPEG, Man. Canada. Telefon: 23747.

Szerkesztő: **SACSKAI P. BÉLA** Editor
Nagyobb hirdetések árát kívánatra annál is kell a kiadónak.
Rates on advertisement contracts furnished on request.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Kanadában 1 évre \$3.00, Félévre \$1.50 KÜLFÖLD \$4.00
Subscription in Canada 1 year \$3.00 half year \$1.50
To foreign countries 1 year \$4.00

Apróhirdetések előre fizetendők

Legkisebb hirdetés 50 cent. Háromszori kiadás \$1.25. Kétszeri kiadás \$1.00. Hirdetési díjak a kiadónak előre fizetendők.

KÜLDJÖN be \$1.-et egy font díjmentesen szállított különleges finomra vágott cigareta dohányért, vagy egy font durvára vágott különleges kevert pipa dohányért, vagy szintén egy dollárért díjmentesen küldünk 3 font levert különleges leveles dohányt. **CALGARY TOBACCO CO.** 434-4th Ave. East. CALGARY. ALTA. 32-44

PIYOELM MAGYAR TESTVÉREK. Ha jó farmeteket akar élni akkor itt vásároljon farmot British Columbiában. Itt az éghajlat nagyon kellemes itt nincs sem túl meleg sem túl meleg és megterem minden úgy mint az ó-hazában. Itt még három termést is lehet venni egy évben. — Egy 90 akeros farm 6 szobás ház istálló gyümölcsfák stb. Ára 2000 dollár. Egy 40 akeros farm ház, istálló gyümölcsfák stb. Ára 1500 dollár. Egy 10 akeros farm, az ára 1200 dollár. Egy 5 akeros farm, szép ház és nagy csirke ő, az ára csak 1600 dollár. Vancouveri csak 3 mérföldre a főtől mellette írjon magyarul vagy kéremesen fel sze nyesen: **A. Nylator** 455 West Pen der St. Vancouver B.C. 44-6

A SZEP MUNKASZÁNY Vagy a gróf aszerelme
Ez az aszerelme a legújabb és legkisebb méretű. Egy virtuális aszerelme munkáshoz használható. A szerelme tengeren. Elmondja a ragasztó sorokba a történetet, hogy mit kell szedni egy lednyak a szeretett gazdaság férfiért, amíg onszelen tiszta szerelme révbe jut.
148 füzetből áll. 20 füzet ára \$1.00. Az egész regény egyszerre rendelve \$5.92. Ha beküld 148 füzetért és \$2.96-ot, akkor megkapja a regényt. Megtakarít \$2.96 centet.
Levél címezze: **WIESINGER** (a "Nótás Újság" v. szerkesztője), 861 St. Nicolas Ave., New York N.Y.

VIZSGÁLATOT KÉRNEK A GAZOLIN-ÜGYBEN

Mint már jelentettük, a csep-lés alkalmával nyugatkanada farmerjei erősen tiltakoztak a gazolinárak emelése ellen. A napokban ezt az ügyet is részletesen megtárgyalták a négy nyugatkanadai tartomány küldöttel, akik Calgary városában gyűltek össze. Megállapították, hogy míg Torontóban a gazolin átlagára 20 cent körül mozgott hónapokon át, ugyanakkor Saskatchewanban, sőt Albertában is 26 centet számítottak egy-egy gallonért, noha a kanadai termelésű nyersolajat nem terheli az adón kívül vám is.

A nyugati tartományok most arra szeretnék rávenni az ottai kormányt, hogy küldjön ki egy parlamenti bizottságot a helyzet megvizsgálására. Teljesen tarthatatlan állapotnak bélyegezték ugyanis az olajfinomító vállalatok magatartását ebben az ügyben. A jelek szerint titokban megegyeztek volna az olajérdekeltségek, hogy egyik sem fogja ocsóbban adni a gazolint, mint a másik. Ennek tudható be, hogy Albertában, ahol a Turner Valley olajmezőit látják el a gazolin szükséglet leg nagyobb részét drágább a motorok hajtóanyagá, mint Keleten, ahol pedig leginkább megvá-

molt amerikai nyersolajat használnak a finomítók.

Az albertai olajérdekeltségek is az a vád éri tehát, mint a kanadai mozikokat, tudniillik, hogy a vásárlóközönség kiszorítására kartellekbe tömörülnek és egymás között titokban megállapodnak abban hogy mennyiért adják árukat. Az a vállalat pedig, amely esetleg megszegné a suba alatti szerződést, azaz lakol, hogy bojkottálják s amikor már elvágják előle az üzleti összeköttetéseket szálalt: egyszerűen megvásárolják az egész vállalatot, hogy azután — lezárhassák. Tekintettel arra, hogy az amerikai olajvállalatok áron állanak bármilyen áron megszerzeni a kanadai vásárlóközönséget, viszont a munkások és a fogyasztók érdekei a kanadai olajvállalatok megrendszabályozását kívánják, az albertai kormány fogas feladattal áll szemben.

MAGYAR HENTES ÜZLET
ALEX'S MEAT MARKET
642 Logan Ave Winnipeg, Man. 480 King St & Dufferin sarok
Raktáron tart frisz sertés, marhahúst, óhazai minőségű kolbászokat, füstölt szalonnát, hájat, zsírt, tojást, édes nemes paprikát. Nagyobb rendeléseket házhoz, vidékieket Manitoba és róletére utánvéttel (C.O.D.) szállítunk. Szíves pártfogást kér **ZEMNICKZY ELEK** tulajdonos

SZARKA JÓZSEF
üzletében magyar pipa és cigareta dohány, papír kapható.

A Kanadai Magyar Újság ügyneke előfizetéseket, hirdetéseket, keresztetéseket felvesz a lapasámára.
MAGYAR OTTHON SZALLODA
406-4 Ave. South
Lakás: 609-13 Str.
LETHBRIDGE, ALTA.

ANGOLUL BESZÉLNI IRNI ÉS OLVASNI

Könnyen megtanulhat minden magyar a híres két dolláros „Angol-Magyar Tanító” 50 leckéjéből. Az ára most csak egy dollár, melyet a megrendeléssel együtt kell beküldeni.

IZIDOR BRAUN
okl. tanító és ny. jegyző
10210 Adams Ave.
Cleveland, O. U. S. A.

A LETHBRIDGEI VONOS ZENEKAR
esetben ajánljuk vidéki mulatságokra. Járassuk magyar és angol dalokat. Prímás **Birt István**, cimbalmos **Rivó János**, kontrás **Walentín Rálint**, sarabós **a Rézi. Cimánk. Marvar Otthon** 406-4 Ave. South **LETHBRIDGE, ALTA.**

A LEGJOBB KISZOLGÁLÁST a LEGOLCSÓBBAN

a Saskatchewan Pool Elevators gabonátárházaihoz kapja a gazda és ez a titka a pool-elevátorok népszerűségének. Saskatchewan tartományban ezt a hatalmas szövetkezetet maguk a farmerek igazgatják, miután az egész elevátor-hálózat saját tulajdonuk PARTOLJA A POOL-ELEVÁTOROKAT AZ IDÉN

Saskatchewan Co-operative Wheat Producers Limited
HEAD OFFICE: REGINA, SASK.

LUKÁCS LAJOS TELEPÍTÉSI IRODÁJA

10817-87th St. Phone 21 26
EDMONTON, ALBERTA,
Pénzküldést legújabbosabb díjazás mellett gyorsan eszközöl. Kérjen árjegyzéket. Alberta legjobb fekvésű farmjai nálam kaphatók. Hajójegyek részletfizetésre is. Beutazási engedélyt beszeres családja részére. A Kanadai Magyar Újság képviselője; előfizetéseket és hirdetéseket felvesz, címváltozásokat eszközöl.

UTAZZÉK AZ ÓHAZABA

az egész világon ismert

CANADIAN PACIFIC

gőzcséin

Montrealból Budapestre egyszeri utazás \$100.24	oda-vissza \$168.50
Bécsbe " " \$ 95.31	" " \$168.00
Prágába " " \$ 94.39	" " \$168.00

Indulás minden pár naphan Montrealból vagy Quebecből közvetlenül az európai kikötőkbe.

CSAK 4 és 1/2 NAP A NYILT TENGERTEN!
Külső kirándulásokat rendezünk Európa országiba. Az indulás 105-pontjéről kézzelgyel nyújtunk felvilágosítást.

UTLEVÉLÜGYEIT ELINTÉZZÜK
Bővebb felvilágosítást forduljon a legközelebbi C.P.R. ügynökséghez, vagy írásban az alábbi címek valamelyikéhez

R. W. Greene, G. R. Swallow, D. I. Lalkow,
C. P. R. Bldg. C. P. R. Bldg. C. P. R. Bldg.
Edmonton, Alta. Saskatoon, Sask. Saskatoon, Sask.

W. C. CASEY, Steamship General Passenger Agent, Winnipeg, Man.

KELETKANADAI IRODA

Vezető: **SZADOLCS FERENC**
Gyógy és biztos pénzügyi — Hajójegyek — Bevándorlás és utazás ügyek — Polgárolások — Fordítások és okiratok — Kétséggyűzők, Farmok, házak adásvétele, Farmok a legjobb vidékeken, kétséggyűzők feltételekkel, bármily nagyraágban kaphatók. Kérjen ajánlatot — Működésű biztosítás — Kényvek, újajogok és hangjensek árusítása. Bármely ügyben forduljon bizalommal a címre:
IMMIGRANTS' SERVICE BUREAU
4, Barton Str. East. — HAMILTON, ONTARIO. — KANADA

FELHÍVÁS TELEPÉDNI SZANDEKÖZÖKHOZ
Mielőtt farmvételebe belemennének, forduljanak bizalommal a

BROOKSI MAGYAR IRODÁHOZ

Ez csak egy levél megírásába kerül, de talán egész élet bosszúságától óv meg. — Farmok eladása, földterületek, öntözberendezés és anélkül Teljes irodai szolgáltatás. Pénzküldés. Önkormányzatok. Beutazási engedélyk. Hajójegyek.

DEMETROVITS DEZSŐ Brooks, Alberta

MAGYAR BILLIARD-HALL
MONTREALBAN
1603 St. Lawrence Blvd.
SZIVES PARTFOGAST KER
VARGA JÁNOS

TELEPÉDÉSI LEHETŐSÉG
Mindazon családok és nőtlen egyének, akik telepedni szándékoznak, földbirtok-szerzési lehetőségekről tanácsot és felvilágosítást kaphatnak az felsorolt bármelyik irodánál: Land Settlement Office, Department of Immigration, Commercial Building, Winnipeg, Man., Canadian Pacific Railway, Colonization Department, C. P. R. Station, Winnipeg, vagy Canadian National Railway, Colonization Department, Room 100, Union Station, Winnipeg, Man.

OLCSÓBB LETT A PÉNZKÜLDÉS!

25 cent kábeldíj!

Mainaptól számítól a kábeldíj az eddigi 50 cent helyett Magyarországra a pénzküldéseket ujjában aranypengében fogantostjuk, 5.70 árfolyam szerint. Rumániába dollárban vagy leiben 165-167 árfolyam, Dinár 56, Csehszlovákiába 33.33 egy dollár.

KÁBELDIJ 25 CENT
A pénzküldések Amerikai Dollár árfolyamán vannak számítva
"HAJÓJEGYEK MINDEN VONALRA"
ALEX. A. KELEN
1456 City Hall Ave. MONTREAL, Que.

COURTHS-MAHLER

A Rochsbergi kastély tömör barokk építmény volt: Négy oldala hatalmas udvart zárt körül melyben nyaranta dus virágok között diszes szökőkút vize üdítette a levegőt. Most a szökőkút vize befagyott és körülötte jégcsapok díszítették a kut peremét.

A kastély jó része használaton kívül és zárva volt, de csak rövid ideje, mert az öreg gróf hallani sem akart takarékoságról s csak akkor záratta le a szobákat, mikor már kénytelen volt vele. A kastély karbantartása évente óriási összeget emésztett fel.

Ma már csak a hatalmas főfront és a két saroktoronyt használták.

Hans Rochus végig haladt a nagy előcsarnokon, a széles szőnyegborította márványlépcsőn s apjának ügynövezett dolgozószobájába nyitott. Ez a szoba sokkal inkább hasonlított valami párnás, puha fészekhez, mint dolgozószobához. Az bizonyos hogy az elhalt gróf itt sohasem dolgozott. Unott arccal írogatna alá intézője jelentéseit és régi bankárának, Ravenport Péter urnak papírjait, anélkül hogy egyiket vagy másikat valaha is elolvasta volna. Ha pénzt kaphatott mindennel meg volt elégedve. Mással nem törődött.

Amint Hans Rochus benyitott, az ablakból egy szikár, fekete öltözött alak lépett elé: Ravenport Péter volt, a bankárja és ügyel intézője. Halavány élesmetszésű szakálltalan arcát ritkás, szürkés haj keretezte. Világos, szürös szeméből vizsgálo pillantással mérte végig az elegáns tisztet.

Hans Rochus kezét nyújtott neki.
— Köszönöm, hogy várakozott rám, Ravenport ur.
— A kérése nélkül is maradtam volna. Fontos dolgokat kell megbeszelnem önnel.

Hans Rochus székét kintál neki és megkínálta szivarral is. Péter Ravenport leült, de visszautasította a szivart.
— Köszönöm gróf ur, nem dohányzom.
— Ah bocsánat, elfelejtettem.
— Halljuk hát az üzleti ügyeket, kedves Ravenport. Száz szónak is egy a vége, pénzre van szükségem, minél többre. A temetés rengetegét nyelt el de nem tagadhatom meg atyámtól halálában azt a pompát, melyhez úgy megszokott életében.
— És ön? Ön tán nem ragaszkodott hozzá gróf ur? — kérdezte Ravenport vizsga tekintettel.

A TENGERSZEM TITKA

Hans Rochus mélyet sóhajtott.
— Nem ismertem másfajta életet. Ha néha aggasztott is a jövő és komoly tervekkel álltam atyám elé, hiába volt minden. Hiszen ön ismerte atyám pezsgő, élethabzó termézetét. Csak tréfáit komoly terveim felett és minden maradt a régi ben — sokszor nevetett rajtam, sokszor mondta, hogy vér helyett savó kering az ereimben és kinevetett. De ön ezt épp olyan jól tudja, mint én, minek beszéljek erről?

— Tudok mindent, gróf ur. Tudom, hogy sajtáságos elmentét volt önk között. Atyja, dacára annak, hogy atyja volt, fiatalosabb volt kiskoru aki vezetésre szorult volna. Sajnos, önnem nem volt kellő tekintélye atyja előtt. Kérem, ne vegye rossz néven, ha őszintén beszélek.

— Nem, nem. Hiszen igaza van. De hagyjuk nyugodni a holtakat. Ezen már nem lehet változtatni. Mondja inkább meg mennyi pénzt adhat?

Ravenport sajtáságos mozdulattal temette állát tenyerébe és összecsukta a szemét. Nem felelt tüstént. Kis idő múlva kiegyenesedett és csontos, hosszú kezét végigfekette az asztalon.

— Sajnálom, gróf ur, de egy fillér nem sok, annyit sem adhatok.

Hans elsápadt és összeráncolta homlokát.
— Mit jelentesen ez? Nem akarja tovább vinni ügyemet? Ravenport gyunosan elmosolyodott.
— Ez azt jelenti hogy nincsenek ügyek, melyeket tovább lehetne vinni.

Hans némán meredt Ravenportra, aki így folytatta:
— Tudtára kell adnom, hogy birtoka tul van terhelve. Atyjához való ragaszkodásból sokkal több pénzt adtam már rá, mint amennyit az egész vagyon megér. Edes atyjának pár hét előtt nagy összeg pénzt adtam át és kijelenttem, hogy ez az utolsó, amit tőlem kaphat. Az öreg ur csak nevetett rajtam, pedig én komolyan beszéltem. Rochsberg félmilliónyi aranyárnyálával van megterhelve s mostani állapotában alig ér annyit. Ezt ön is olyan jól tudja, mint én.

— Félmillió aranyárnyál! Hogy lehetséges ez?
— Papírjaim, melyek mindent igazolnak, ebben a dobozban találhatók, gróf ur. Elhoztam hogy átnézhesse őket.

DITTON A.
Winnipegben 229 Austin St alatt valódi ÓHAZAI műkésztésű műhelyt nyitott és a legfrissebb munkákat jutányos áron vállalja, garanciával.
Borotva ... 50c.
Hajnyírógép. 75c.
Oléik ... 25-35c

A magyarok találkozó helye
EDMONTONBAN!
EMPIRE HOTEL
10246 98th St. Telefon 25078
Jutányos árk, pontos kiszolgálás, csomagszolgálat minden egyes szobában!

Tőzsde

Az e heti winniepei helybeni záró árak a következők:

BUZA —
No 1 \$0.63% No 2 \$0.58% No 3 \$0.54% No 4 \$0.52% No 5 \$0.48%

ZAB —
No 2 C W 33% No 3 C W 30%

ÁRPA —
No 2 C W 41% No 3 C W 36%

LEN —
No 1 N C W \$0.95% No 2 C W \$0.91% No 3 C W \$0.72%

ROZS —
No 1 és 2 C W 41% No 3 C W 35%

ÁLLATÁRAK

GÖBÖLY

Jé	4.50	—	5.50
Közepes	3.50	—	4.00
Silány	2.	—	2.

VAGÓ MARHA

Jé	4.50	—	5.50
Közepes	3.50	—	4.00

BIKA

Jé	1.50	—	1.75
Silány	1.00	—	1.25

OKOR

Jé	3.25	—	4.00
Silány	2.00	—	2.75

BORJU

Jé	5.00	—	6.50
Közepes	2.	—	4.50

SERTÉS

Válogatott	5.00	—	6.00
Nehéz	4.50	—	4.00
Könnyű	4.50	—	4.50
No. 1 koca	3.75	—	3.75
No. 2. koca	3.75	—	3.75

SARANY

Jé	5.50	—	5.75
Silány	1.00	—	1.50

BIRKA

Jé	2.00	—	2.50
Silány	1.00	—	1.50